

alumni orthopedagogiek

nieuwsbrief 2021-2

Colofon

Beste Alumni,

Wij zijn rap op weg naar het einde van 2021 en dus is het tijd voor de tweede editie van dit jaar van het Alumni Nieuwsbrief Orthopedagogiek Groningen (jaargang 12). Voor een beperkte periode kregen we veel meer vrijheden terug en kon er weer volop samengewerkt worden met collegae op locatie. Met de nieuwe maatregelen proberen we desondanks ons beste beentje voor te zetten.

Het is gelukt een aantal interessante verhalen van alumni in het werkveld te mogen ontvangen, waarvan vier personen zich in dit nummer uitgebreid zullen voorstellen. Wenst u ook een keer uw verhaal te laten publiceren, schroom dan niet contact met ons op te nemen.

Naast Ortho-nieuws een greep uit de recente publicaties van medewerkers binnen de Basiseenheid Orthopedagogiek is er ook een lange aflevering van nieuwe medewerkers binnen ons team. Ook duiken we weer in het verleden, en hebben we onder meer leuk nieuws inzake de hoogleraar portretten in het Academiegebouw.

Wij wensen veel leesplezier en vooral een goede gezondheid, een fijne Kerstperiode en veel voorspoed in 2022 toe.

Namens het redactieteam
Hans Knot

Wil jij ook een bijdrage leveren aan de volgende nieuwsbrief dan kan dat door de teksten te sturen Naar: HKnot@home.nl

Redactie:
Hans Knot, Coördinator Alumni
Orthopedagogiek Groningen
en dr. Jana Knot- Dickscheit, UHD Basiseenheid
Orthopedagogiek
Secretariële ondersteuning:
Miranda Cazemier van den Berg.
Postadres: Alumni Orthopedagogiek,
Populierenlaan 8, 9741HE Groningen

https://www.rug.nl/gmw/pedagogical-and-educational-sciences/alumni/alumnivereniging_orthopedagogiek/

Een kijkje in de keuken van de Orthopedagoog: Nienke Dokter

Voordat ik 15 jaar jong was had ik nog nooit gehoord van een orthopedagoog. Misschien had ik je ook wel, zijnde een orthopedagoog, glazig aangekeken en gevraagd of je iets met voeten deed. Toen ik eenmaal doorhad dat de opleiding tot Orthopedagoog bestond, wist ik zeker dat mijn toekomst binnen dit vakgebied zou komen te liggen. Alles wat ik interessant vond, kwam terug in de opleiding, zoals onder meer filosofie, sociologie en psychologie.

Tijdens de studie was er een aantal mogelijkheden om al wat praktijkervaring op te doen. Zo deed ik mee aan de normeringsonderzoeken van intelligentietesten, waarbij je ver-

schillende testen afnam bij jonge kinderen. Door de jaarlijkse Engelandreis, 24 jaar lang georganiseerd door Hans Knot, werd ik enthousiast om daar mijn stage te lopen in het vierde studiejaar. Dit deed ik op de Lindon Bennet School in het plaatsje Hanworth, vallend onder de gemeente Feltham.

Het is een school voor kinderen met een verstandelijke beperking; autisme of ernstig meervoudige beperkingen en de Lindon Bennet school is vergelijkbaar met een KDC in Nederland. Op de Lindon Bennet heb ik geleerd om heel zelfstandig mijn eigen weg te vinden als orthopedagoog. In Engeland bestaat er

geen beroep dat direct te vertalen is naar die van ons. En op de school was geen orthopedagoog of een soortgelijk persoon aanwezig. Door gebruik te maken van het werk van mijn voorgangers en feedback van de stagebegeleider in Nederland lukte het goed mijn weg te vinden.

<http://www.lindonbennettschool.co.uk/>

Toen ik in 2006 afstudeerde was het moeilijk een baan te vinden als orthopedagoog. Eerst werkte ik een paar maanden bij Bureau Jeugdzorg en vervolgens ben ik bij de Zijlen in Tolbert gaan werken. Dit is een instelling voor mensen met een verstandelijke beperking. In beide gevallen werkte ik nog niet als orthopedagoog en waren het tijdelijke banen. In deze periode heb ik veel sollicitatiebrieven geschreven, want mijn ambitie was om als orthopedagoog aan de slag te gaan.

Na een jaar kon ik bij de Zijlen aan de slag in de functie van gedragsdeskundige. <https://www.dezijlen.nl/> In 2009 startte ik de opleiding voor Orthopedagoog Generalist in Groningen. Deze opleiding was voor mij echt een 'feestje'. Ik genoot ervan om op mijn fiets op vrijdagochtend door de stad te gaan en weer terug te keren in de schoolbanken. Ook het kleinschalige (wat ik wel miste tijdens de orthopedagogiek opleiding) vond ik prettig. Ik heb er de mogelijkheid gekregen een netwerk op te bouwen van mensen uit alle werkvelden binnen de orthopedagogiek. En doordat ik al aan het werk was, kon ik dat wat ik leerde heel gemakkelijk toepassen in de praktijk.

Daar we inmiddels als orthopedagoog generalist ook BIG geregistreerd zijn, heeft de opleiding en de titel ook meer erkenning gekregen. Als gedragsdeskundige binnen de gehandicaptenzorg had ik de rol als behandelcoördinator. Dit betekent dat je de behandeling van verschillende disciplines goed op elkaar afstemt en voorzitter bent van het multidisciplinair team. Ik werkte nauw samen met het locatiehoofd en met de persoonlijk begeleiders en het team. Om zo de cliënten, die wonen en werken, een zo goed mogelijk leven te bieden. De gehandicaptenzorg is een hele brede doelgroep. Van mensen met een ernstige verstandelijke en

meervoudig beperking tot aan mensen met een lichte verstandelijke beperking. Waarbij de laatste groep ook veel overlap heeft met andere sectoren zoals de jeugdzorg en het onderwijs waarin orthopedagogen werken.

Naast het cognitieve niveau en de adaptieve vaardigheden is ook het emotionele niveau belangrijk als het gaat om het functioneren van mensen met een verstandelijke beperking. De afgelopen jaren is er meer aandacht gekomen voor trauma's, een veel voorkomend probleem bij deze doelgroep.

De behandelmethoden sluiten steeds beter aan, ook worden de diverse trauma's sneller herkend. Toch is er ook nog een hoop te verbeteren. Zoals een betere opleiding in traumasensitief werken voor begeleiders. Omdat de trauma's bij veel mensen met een verstandelijke beperking zeer complex zijn en al op een vroege leeftijd opgelopen zijn, is de behandeling ingewikkeld. Het zal mooi zijn als er behandelcentra komen voor deze doelgroep, waarbij zeer intensieve behandeling gegeven kan worden en cliënten ook tijdelijk opgenomen kunnen worden.

Daarnaast zijn er ook begeleiders die door het werken met deze doelgroep ingrijpende ervaringen meemaken. Ook voor hen kan het fijn zijn als ze snel, laagdrempelig en kortdurend, hiervoor een behandeling kunnen krijgen. Na 11 jaar in de gehandicaptenzorg te hebben gewerkt was ik toe aan iets nieuws. Ik wilde niet alleen in een andere organisatie werken, maar ook met een andere doelgroep. Vervolgens ging ik werken in een behandelpraktijk voor kinderen en jongeren, met als specialisatie hoogbegaafdheid.

In de tussentijd begon mijn wens om een eigen praktijk te starten steeds sterker te worden. De verhalen van andere orthopedagogen, met een eigen praktijk, maakte mij alleen maar enthousiaster. En in april 2020, aan het begin van de 'coronatijd' was het zover. Ik schreef me in bij de KvK, werkte aan mijn ondernemingsplan en maakte mijn eigen website. Om me goed voor te bereiden op het starten van een eigen praktijk heb ik bij de NVO een workshop gevolgd en heb ik deelgenomen aan de KvK startersochtend. Dit gaf me de informatie om verder te kunnen. Bij de KvK kreeg ik de tip een online

N I E N K E D O K T E R
Praktijk voor orthopedagogiek

training te volgen over ondernemen via 'qredits'. En tot slot vroeg ik een coach om mij te helpen bij wat ik eigenlijk wens te doen met mijn praktijk. Want als orthopedagoog generalist met een eigen praktijk kun je veel kanten op.

Op dit moment heb ik verschillende opdrachtgevers in de jeugdzorg en gehandicaptenzorg en werk ik als supervisor, EMDR therapeut en doe ik diagnostiek trajecten vanuit mijn eigen praktijkruimte. Het voordeel van het hebben van mijn eigen praktijk is dat ik kan kiezen wat bij mij past. Dit betekent dat ik ook vaak 'nee' tegen opdrachtgevers zeg, als ik er geen goed gevoel bij heb, of een opdracht niet verleng omdat het toch niet helemaal aansluit bij mij.

Een ander voordeel is dat jezelf je eigen tijd in kan delen en kiest welke cursussen je volgt. Mijn deskundigheid op peil houden en nieuwe dingen leren is voor mij van groot belang. Het afgelopen jaar volgde ik bijvoorbeeld de vervolopleiding voor EMDR en een supervisie opleiding. Doordat ik een groot netwerk heb en ook aangesloten ben bij twee intervisie groepen mis ik geen collega's. Bij de verschillende organisaties, waar ik voor werk, bouw ik snel een band op met mensen en mijn praktijk is gevestigd in een gezondheidscentrum met allerlei disciplines.

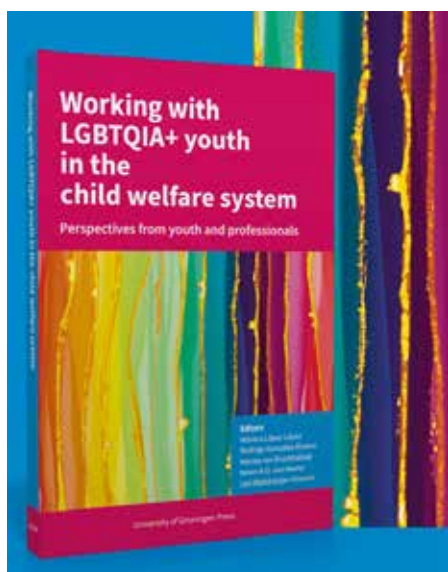
Het nadeel van het hebben van een eigen praktijk is dat je het financiële stuk, de administratie en de planning, helemaal zelf doet. Om meer inzicht te krijgen in mijn financiën krijg ik advies van een boekhouder en een financieel adviseur. Het is allemaal even goed uitzoeken en organiseren, maar ook dan is het goed te doen. Voor de toekomst wil ik me nog meer gaan richten op het geven van werkbegeleiding en supervisie. Het begeleiden van orthopedagogen, die in de beginfase van hun loopbaan zitten is belangrijk en geeft mij veel energie. De overgang van de opleiding naar de werkvloer is groot. Je krijgt met verschillende spanningsvelden te maken. Hoe houdt je een professionele blik hierin? Dit kan lastig zijn. Ook zie ik dat orthopedagogen vanuit een groot verantwoordelijkheidsgevoel hard werken en zichzelf voorbij lopen. Dan is het fijn als iemand met je meekijkt en je spiegelt. Want hard werken is lang niet altijd de meest handige oplossing.

Voor mezelf is het werk vormgeven op een manier die bij mij past als persoon van groot belang. Zo kan ik het meest voor mezelf en anderen betekenen. Dit is voor mij een ontdekkingstocht geweest. Inmiddels weet ik wat bij me past, maar ben ik ook zeker nog lerende.

Wil je meer over mij of mijn praktijk weten? Kijk dan op mijn website; www.nienkedokter.nl of stuur me een berichtje via LinkedIn of een mailtje op info@nienkedokter.nl

News from the Audre project!

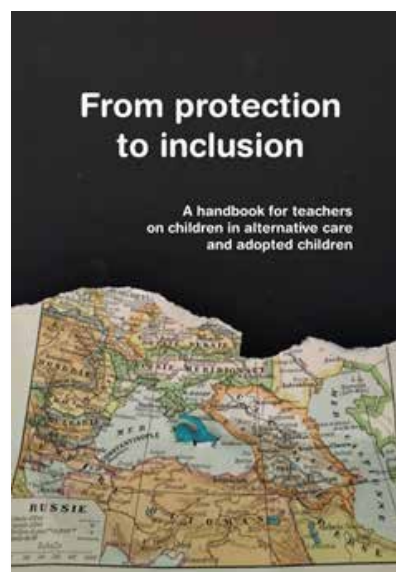

Working with LGBTQIA+ youth in the child welfare system: Perspectives from youth and professionals.

Written through a constant exchange between LGBTQIA+ young people, researchers, professionals and foster families, this book offers a valuable tool to improve the practice with LGBTQIA+ youth at a personal, organizational, and policy levels. This book shows the powerful influence of relationships and networks for the LGBTQIA+ young person growing up in child protection and welfare systems. LGBTQIA+ youth need meaningful connections with individuals within their communities in order to be able to heal, learn, and be authentically themselves. Child welfare professionals have a crucial role in creating these connections and cultivating supportive environments, free of additional trauma, where LGBTQIA+ young people can feel valued and loved.

This book, published in Open Access (completely free), has been launched on the 19th of November at the Faculty of Behavioural and Social Sciences. The launching event was hosted by experts by experience, and included short research presentations, readings, poetry and art.

<https://books.ugp.rug.nl/index.php/ugp/catalog/book/63>

Brighter Future:

From Protection to Inclusion: A handbook for teachers on children in alternative care and adopted children

The European-funded project Brighter Future, coordinated in the Netherlands by Mónica López López, has published a handbook for primary and secondary teachers with strategies to facilitate the inclusion of children with non-traditional family histories in the classroom. From Protection to Inclusion offers opportunities for reflection and practical suggestions to address the realities faced not only by children who are adopted or in out-of-home care, but also those who have arrived in a new country without parental figures or guardians. The handbook has been published in English, Dutch, Italian and Spanish, and is available for download at the project website: <http://brighterfutureproject.eu>

The Brighter Future team is made up of seven organizations from four countries: the government of Turin and the University of Verona in Italy; Pharos and the University of Groningen in the Netherlands; PAC-UK in the United Kingdom; and CORA and the Autonomous University of Barcelona in Spain. The researchers at the University of Groningen are: Mónica López López, Elianne Zijlstra, Carla van Os and Mijntje ten Brummelaar.

Nieuws vanuit de Academische Werkplaats EMB

Congres 'Perspectieven op samenwerken'

vrijdag 19 november 2021

Op 6 t/m 8 juli 2021 vond vanuit Amsterdam het zesde IASSID Congres plaats waaraan door een ruime vertegenwoordiging van de Academische Werkplaats EMB van de Rijksuniversiteit Groningen online werd deelgenomen. IASSID staat voor een internationale organisatie voor wetenschappelijk onderzoek op het gebied van verstandelijke beperkingen. Vanuit Groningen werd een variatie aan kennis ingebracht over onder meer dementie, pijn, participatie, gezinnen, bondgenoten, multi sensory story telling, gezonde levensstijl, snoezelen en de onderzoeksagenda. Voor meer over dit congres zie: <https://www.iassidd2021.com/>

Op vrijdag 19 november 2021 vond het online congres plaats van de Academische Werkplaats EMB. Het thema was 'Perspectieven op samenwerking bij EMB'. Drie verschillende werelden, één gemeenschappelijke focus.

In de Academische Werkplaats EMB komen ervaringskennis, praktijkkennis en wetenschappelijke kennis samen. Tijdens dit congres werd ingegaan op de verschillende perspectieven op samenwerking tussen

ouders/verwanten, de zorgpraktijk en de wetenschap. Het zijn drie verschillende werelden, maar met een gemeenschappelijke focus: de persoon met EMB en zijn of haar gezin. Het is een interessante en vruchtbare samenwerking, maar het kan soms ook spannend en ingewikkeld zijn. Tijdens dit congres schuwden we geen dilemma's en benaderden we het thema samenwerking van alle kanten: de verschillende perspectieven op samenwerking.

Het was een echt doe-congres, dat wil zeggen: geen langdurige plenaire luistersessies, wel interactieve workshops en paneldiscussies. Inspirerend en leerzaam!

Vanuit de Academische Werkplaats EMB verschijnen regelmatig nieuwsbrieven met interessant nieuws en tips. Neem eens een kijkje op:

<https://aw-emb.nl/nieuws> en daarop staan alle nieuwsbrieven.

En mocht je deze brief zelf ook willen ontvangen; meld je dan vooral aan.

Wied (A.J.J.M.) Ruijsenaars, emeritus-hoogleraar Orthopedagogiek

Tweede afscheid

In februari 2021 nam ik onopgemerkt, maar met taart in huiselijke kring, afscheid als honorair hoogleraar Orthopedagogiek. In de afgelopen jaren was ik een periode vertrouwenspersoon van de promovendi en bij gelegenheid waarnemend rector bij hun promoties. Het echte afscheid was er natuurlijk al eerder, in 2015, samen met Erik Knorth. We hebben dat toen prachtig gevierd in de Der Aa-kerk en je kunt natuurlijk niet afscheid blijven nemen. In januari 2004 ben ik in Groningen begonnen, op de voet gevolgd door Erik Knorth en Alexander Minnaert, die net als ik tot dan toe verbonden waren aan de Universiteit Leiden. De overstap naar Groningen was voor ons alle drie een fantastische ervaring en het is gelukt om samen met de voltallige staf een goed lopend onderzoeks- en onderwijsprogramma verder uit te bouwen. Er kwam bovendien een ambulatorium. Stilzitten is nooit onze beste eigenschap geweest. Recent is voor mij een bijzondere cirkel gesloten. Ik zal dat toelichten.

De cirkel

In 1976 studeerde ik in Nijmegen af op een thesis met als titel *Rekenstoornissen. Een factoranalytische studie*. Ik deed dat samen met Jo Hamers, met wie ik in 1984 ook samen promoveerde op het proefschrift *Leergeschiktheid en Leertests*. Die rekenstoornissen en de aandacht voor de dynamiek van het leren zijn altijd sluimerend op de achtergrond gebleven, bij wijze van extra hobby. Meer op de voorgrond kwamen (in Nijmegen, Leuven en Leiden) de theoretische orthopedagogiek, de zorg voor personen met beperkingen, dyslexie en de diagnostische besluitvorming. Rond mijn afscheid verscheen in 2015 over de diagnostiek met collega Eric de Bruyn (Nijmegen) het boek *De Diagnostische Cyclus in de praktijk. Casuïstiek, achtergronden, beschouwingen en context*. Vervolgens ontstond meer tijd voor de oude hobby. Dat leidde dit jaar tot twee lijvige werken:

- 1) *Handboek Dyscalculie en rekenproblemen. Een dynamisch ontwikkelingsperspectief* (Ruijsenaars, Van Luit, Van Lieshout & Kroesbergen, 2021), uitgegeven in de Ortho-reeks bij Lemniscaat (Rotterdam).
- 2) *Berekend! Van rekenprobleem tot dyscalculie. Niet-geautomatiseerde basiskennis als centraal probleem* (Ruijsenaars & Ruijsenaars-Elshoff, 2021), uitgegeven bij Gompel&Svacina (Antwerpen/'s Hertogenbosch).

Vooraf met het laatste boek is de cirkel op een bijzondere manier rond. De combinatie van mijn onderzoek met de enorme praktijkervaring van Cécile (inderdaad: Ruijsenaars-Elshoff) als leerkracht, remedial teacher en orthopedagoog was een fantastisch vruchtbare bron om ons te bezinnen op wat leren is, welke problemen zich daarin voordoen, hoe die problemen te verklaren zijn en wat de beste aanpak is. Discussieonderwerpen van 45 jaar geleden kwamen weer voorbij en vroegen nog steeds om een oplossing. Die bedachten we samen, probeerden we uit, combineerden het met alles wat we daarover in tientallen jaren hadden verzameld en gepubliceerd, en werkten het uit tot een overkoepelende visie, niet alleen voor orthopedagogen/psychologen, maar ook voor leerkrachten en begeleiders. Ik haal er slechts één punt uit waar vakgenoten dikwijls vragen over hebben: het psychologisch onderzoek.

Psychologisch onderzoek

Bij een vraag over een (ernstig) leerprobleem, zoals dyscalculie of dyslexie, komt dikwijls ook de orthopedagoog/psycholoog in beeld. In veel gevallen ligt een psychologisch onderzoek dan voor de hand. En bij psychologisch onderzoek denken we al snel aan psychologische tests voor onderzoek van de intelligentie, aandacht, informatieverwerking, werkgeheugen, executieve functies, ... Dat leidt ook altijd tot resultaten. Maar ook tot vragen: Wat verklaren die resultaten? Wat leveren ze op voor de aanpak van de problemen? Het antwoord op beide vragen is meestal (dus niet altijd): weinig tot niets. Een voorbeeld: stel dat iemand een ernstig rekenprobleem (dyscalculie) heeft en je vindt een uitval op tests voor het werkgeheugen. Is dat een verklaring? Uit onderzoek weten we dat training van het werkgeheugen niet tot beter rekenen leidt. Kennelijk is het daarvoor dus geen goede verklaring. Immers, ook met een getraind werkgeheugen is er nog steeds een rekenprobleem. Ons advies is daarom: onderzoek als orthopedagoog/psycholoog het rekenen-in-uitvoering. Dáár gebeurt het. Maar het betekent dat je veel moet weten over wat leren is, wat kennis is, hoe je de

kwaliteit van kennis kunt analyseren en hoe je die kwaliteit kunt beïnvloeden. Pas als je dat weet en kunt, ben je in staat om de leraar en begeleider doeltreffend te adviseren. Je spreekt dan bovendien allemaal dezelfde taal, want ook zij kijken dagelijks naar het rekenen-in-uitvoering.

Rond en verder

Wat ik als student wilde onderzoeken en beantwoorden, heb ik voorlopig afgerond, zij het dat ik me verheug op discussies met vakgenoten over de veranderingen die we voorstellen. We leggen het ook verder uit op websites en een Youtube-kanaal (zie bijvoorbeeld: www.rekenproblemen-en-dyscalculie.com).

Orthopedagogiek is een prachtig vakgebied. Om die reden ben ik inmiddels met mijn Groningse collega's Jana Knot-Dickscheit en Erik Knorth – naast twee Vlaamse collega's: Pol Ghesquière (Leuven) en Stijn Vandevelde (Gent) – bezig met het boek *Orthopedagogiek. Een inleiding* (2022; Gompel&Svacina). Het is een inleiding voor studenten die de toekomst van ons overnemen. Ronder dan dat kan het niet.

Wied Ruijssenaars

De duurzame toga door Prof. Dr. Laura Batstra

Begin 2021 werd ik bij GMW – Orthopedagogiek benoemd tot adjunct hoogleraar. Enkele weken daarna promoveerde een van mijn promovendi. Het was nog volop in de coronatijd, maar we mochten met een klein clubje toch in het Academieggebouw samen komen voor de promotieplechtigheid. Slechts enkele dagen voor het festijn bedacht ik tot mijn schrik: "Ik heb geen jurk!".

Wat doe je in zo'n geval van paniek? Juist, je belt Roel Bosker. Professor Bosker was in zijn functie van onderzoeksdirecteur bij Pedagogiek en Onderwijskunde altijd goed op de hoogte van de eindeloze reeks regels en voorschriften die we op de universiteit hebben. Hij zou vast weten hoe verplicht zo'n toga is en waar ik eventueel op korte termijn één weg kon halen.

Roel wist inderdaad raad. Een toga was wel gepast, en het was duidelijk dat ik er niet één in drie dagen kon laten maken. Maar Roel opperde dat ik wellicht één van een collega kon lenen. Samen gingen we in gedachten de GMW hoogleraren bij langs. Was er misschien iemand bij met soortgelijk postuur als dat van mij (1.92m ca 73kg)?

We kwamen uit bij voormalig decaan Henk Kiers, ook een lange niet al te vlezige gestalte. Een beetje schuchter nam ik contact op met professor Kiers. Het was

hartverwarmend hoe vanzelfsprekend hij me zijn toga, befje en baret leende.

Voor die keer was het opgelost, maar voor de toekomst leek het toch wel goed om een eigen toga te hebben. Ik zag er tegenop om er één aan te schaffen. Niet eens primair omdat je dan dik duizend euro verder bent, maar vooral omdat ik altijd al enige weerzin voel ten opzichte van die theatrale jurk en dat gekke hoedje. Ik hikte er wat tegenaan en schoof het circus voor me uit.

Op een dag was ik op bezoek bij Sip Jan Pijl en zijn vrouw. Toen ik 10 jaar geleden bij Orthopedagogiek kwam werken was professor Pijl mijn leidinggevende, en hij was de beste baas ooit. Hij liet me namelijk met rust en gaf me vrijheid, vertrouwen en waar nodig ondersteuning. Vlak na zijn emeritaat werd hij helaas ziek: Parkinson. Op dit moment woont hij ook niet meer thuis, maar op de Wenakker, een zorginstelling die een thuis biedt aan mensen die niet meer thuis kunnen wonen (wie Sip Jan kent en een kaartje aan hem wil sturen mag mij mailen voor het adres: l.batstra@rug.nl).

Agnes, de vrouw van Sip Jan, bedacht dat ik zijn toga eigenlijk over kon nemen, zijn postuur kwam namelijk behoorlijk overeen met dat van mij (en professor Kiers). Helaas was de toga, die Sip Jan toch niet meer zou dragen, vlak daarvoor naar Togamaker en -verzamelaar Ernest de Vries in Amsterdam gegaan. Het idee om de toga van Sip Jan te dragen verzachtte acuut mijn weerzin tegen de jurk en gaf me een warm gevoel. Ten eerste vanwege mijn goede herinneringen aan de samenwerking met mijn voormalige baas, en ten tweede omdat ik sowieso voor duurzaam gebruik van spullen ben. Ik besloot Ernest de Vries een mail te sturen en te vragen of ik het ornaat terug kon kopen.

Per ommegaande kreeg ik antwoord: “Wat mooi, de toga hangt hier voor u klaar, ik kan terplekke uw naam er in zetten”. Dit gebeurde rond Pasen en ik genoot van mijn eigen Paasverhaal van de wederopstanding van de Groninger Ortho Toga. In een later telefoongesprek

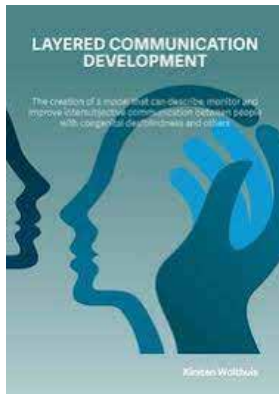
spraken Ernest en ik af dat niet alleen mijn naam maar ook die van Sip Jan er in zou komen te staan. Sip Jan had de toga weer van orthopedagogiek collega professor Tjalling Zandberg overgenomen, die op mijn verzoek ook graag wilde mee doen aan deze wie weet nieuwe duurzame traditie.

Enkele weken later stapte ik op de trein naar Amsterdam. Het toeval wilde dat ex Groninger Ortho collega Ernst Thoutenhoofd, die tegenwoordig in Zweden woont en werkt, ook in Nederland was. Vlakbij Amsterdam. We besloten elkaar daar te treffen en maar goed ook! Want waar ik een totale afwezigheid van smaak voor jurken en letters heb, heeft Ernst van beide verstand. Ik gaf het bijzondere duo Ernst en Ernest vrije hand in keuze van lettertype, kleur en dergelijke. Het resultaat mag er, denk ik, wezen.

Ik ben blij met mijn nieuwe oude duurzame jurk, en dank bij dezen alle betrokkenen in dit Paasverhaal van heel erg harte voor hun betrokkenheid en bijdrage: Agnes Larsen, Esther Pijl, Sip Jan Pijl, Roel Bosker, Henk Kiers, Tjalling Zandberg, Ernst Thoutenhoofd, en Ernest de Vries. Bedankt!

PROMOTIES BIJ ORTHOPEDAGOGIEK

■ 3 juni 2021, Kirsten Wolthuis

Layered communication development **The creation of a model that can describe, monitor and improve intersubjective communication between people with congenital deafblindness and others**

Model voor communicatie met doofblinde personen

Personen met aangeboren doofblindheid zijn een heterogene groep, vanwege de variatie in mate waarin zij horen en zien. Dit uit zich onder andere in een verscheidenheid aan communicatievormen, zoals (tactiele) gebarentaal, verwijzers of Nederlands ondersteund met gebaren. Het maakt het voor ouders en begeleiders moeilijk de communicatie in kaart te brengen, ontwikkeling te volgen en die te verbeteren.

Om aan deze behoefte te voorzien is het gelaagde communicatiemodel gecreëerd, gebaseerd op de theorie van intersubjectiviteit (Bråten & Trevarthen, 2007). Dit model beschrijft verschillende communicatieve gedragingen op drie lagen van ontwikkeling. Aangezien de theorie het belang van beide communicatiepartners benadrukt, sluit dit goed aan bij personen met doofblindheid, die afhankelijk zijn van andere personen voor alles wat zij doen (waaronder communiceren).

Het proefschrift van Kirsten Wolthuis laat zien dat het gelaagde communicatiemodel gebruikt kan worden om communicatie tussen personen met doofblindheid en anderen in kaart te brengen, te volgen en te verbeteren. Gedragingen op de eerste laag worden bij koppels van verschillende ontwikkelingsniveau even vaak waargenomen, waardoor deze laag als een basislaag van communicatie kan worden gezien. Gedragingen op de tweede en derde laag komen vaker voor bij koppels met een hoger ontwikkelingsniveau. Deze lagen kunnen gebruikt worden om het niveau van communicatie in te schatten. Het belangrijkste resultaat van het onderzoek is dat het met behulp van het model mogelijk is com-

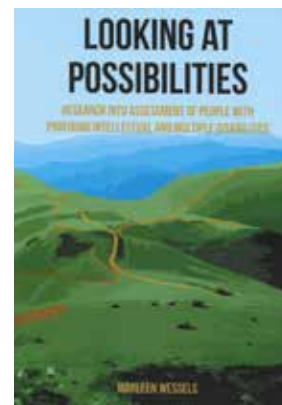
municatie te ondersteunen en verbeteren op alle drie ontwikkelingsniveaus.

Proefschrift:

<https://research.rug.nl/nl/publications/layered-communication-development-the-creation-of-a-model-that-ca>

Promotors: prof. dr. H.J.M. (Marleen) Janssen,
prof. dr. A.E.M.G. (Alexander) Minnaert

Zie ook: <https://www.nationalezorggids.nl/gehandicaptenzorg/nieuws/59901-nieuw-hulpmiddel-helpt-mensen-met-aangeboren-dooftblindheid-communiceren.html>

■ 28 oktober 2021, Marleen Wessels

Looking at possibilities. Research into assessment of people with profound intellectual and multiple disabilities. Through assessment, an overview of the needs, wishes and abilities of people with profound intellectual and multiple disabilities (PIMD) can be obtained, which can then be used to attune support to the individual.

This study focused on an inventory of assessment practices for this group, using an online survey for professionals who work with people with PIMD. Next, a literature search was performed to find information about the quality of the assessment methods used by professionals. In addition, this study aimed to analyse the measurement quality of two instruments that have been developed for people with PIMD: the Behavioural Appraisal Scales (BAS) and the Inventory of the personal Profile and Support (IPS). To this end, the BAS scores of children and adults with PIMD were analysed. Furthermore, an expert panel assessed whether adaptations of the BAS were necessary and, if so, which ones. For the IPS analysis, the professionals filled in a questionnaire about the feasibility and content validity of the IPS.

PROMOTIES BIJ ORTHOPEDAGOGIEK

From this study, it could be concluded that a wide range of different instruments are used, but little is often known about their measurement quality. Besides, instruments that have been studied and deemed to be good quality are not always used in practice.

Another conclusion was that using a combination of the IPS and BAS led to an adequate representation of the wishes, needs and abilities of a person with PIMD. After adaptations, the applicability and measurement quality of the BAS was assessed as good. With this instrument, the functional abilities of people with PIMD can be assessed in order to support development.

Promotor: Prof. dr. A.A.J. van der Putten

Copromotor: Dr. M.C.S. Paap

Proefschrift:

<https://research.rug.nl/nl/publications/looking-at-possibilities-research-into-assessment-of-people-with->

■ 15 november 2021 Jonathan Leipoldt

Give me the environment that I need: the importance of social climate for the well-being of adolescents in therapeutic residential youth care

The research described in this dissertation concerns the living environment (social climate) in Norwegian therapeutic residential youth care (TRC). This is an intensive (24/7) and specialized form of youth care that is used for youths with serious psychosocial problems, and only when all other options, including foster care, have been unsuccessful.

Social climate was the central aspect of this study because a good living environment is a basic condition

for good mental health, quality of life, autonomy, and personal growth of young persons. However, little was known about which determinants (youth and organizational characteristics) contribute to a positive social climate and how these determinants via social climate are associated to treatment outcomes (quality of life). This dissertation aimed to investigate the relationships between these factors.

First, the results showed that social climate can reliably and validly be measured with a short instrument in TRC. Next, the results showed that there is evidence for two types of organizations (family-style TRC and larger TRC-settings) and four youth groups (youth with severe problems, with incidental problems, with family problems, and youth with a migrant background). There were few differences between the two types of organizations regarding social climate and quality of life, but significant differences depending on youth groups. Youth with family problems experienced a more involved social climate in family-style TRC compared to a larger TRC-setting. Youth with severe problems evaluated the social climate and their quality of life structurally more negative, while youth with a migrant background evaluated the social climate and their quality of life most positively. The results also showed that a positive social climate can be a protective factor for a good quality of life for youth with severe problems, with incidental problems, and youth with a migrant background. Especially for youth with severe problems, a positive social climate in TRC can contribute to a higher quality of life, buffering the influence of their problems.

In conclusion, this research emphasizes the importance of a good living environment (care) in combination with good treatment (cure). We also conclude that, despite the presence of mental health problems, youth still can experience a relatively good quality of life. This research provides indications for a development towards therapeutic care, where care and cure are integrated as much as possible in order to contribute to positive outcomes for young people living in TRC.

Promotors: prof. dr. E.J. (Erik) Knorth, prof. dr. A.T. Harder, prof. dr. T. Rimehaug

Proefschrift:

<https://research.rug.nl/nl/publications/give-me-the-environment-that-i-need-the-importance-of-social-clim>

Hoogbouw vaker ongewenst

Recentelijk verschenen er in de regionale en lokale kranten diverse berichten van lezers en actiegroepen die ontevreden waren met de plannen van de gemeente Groningen om door investeerders nog meer hoogbouw te laten plegen dan de laatste jaren al is gepleegd. Bewoners van bepaalde straten, die ooit hun huis kochten met de gedachte dat, wanneer het bouwproject zou worden opgeleverd, men verzekerd zou zijn van een prachtig mooi uitzicht op de velden en natuur, zijn nu teleurgesteld door de aangekondigde plannen waardoor eerdere beloften niet worden nagekomen.

Hoogbouw werd in de wijken Selwerd en De Paddepoel in Groningen onderdeel toen het in de jaren zestig en zeventig van de vorige eeuw meer en meer werd ingevoerd in het totale plaatje van deze, toen nog, jonge wijken. Er kwamen hoge flats op een aantal plekken in De Paddepoel, waar in die tijd vooral jonge gezinnen een woonruimte huurden. Dezelfde flats, inmiddels een paar maal gerenoveerd, bieden nu ruimte aan de meer oudere mensen in voornoemde wijken. Ook kwamen er in Selwerd hoge studentenflats op drie locaties, evenals een tweetal bejaardentehuizen met de nodige verdiepingen.

Maar er was niet alleen, als we het hebben over hoogbouw, ruimte voor woningen, maar ook voor het bedrijfsleven. In januari 1973 waren er grote advertenties terug te vinden in de kranten inzake de opening, die ging plaats vinden, van het 10 verdiepingen hoge complex van – wat toen nog heette – de Raiffeisenbank – Boerenleenbank, later veel bekender als RABO-bank. Op 24 januari van dat jaar werd het hoofdkantoor van voornoemde bank geopend in de Paddepoel. In de advertenties werd de onderneming aangeprezen als ‘Een ruim hart van de bank, die ruim hart heeft voor al uw bankzaken, grote of kleine.’ Vriendelijkheid en openlijkheid stond voorop en je ging met vreugde een dergelijk gebouw naar binnen, iets wat in deze tijd toch van geheel andere orde is.

Het was in de middag van de opening, woensdag 24 januari 1973, een enorme drukte en vooral honderden kinderen uit voornoemde wijken kwamen op de opening van het enorme gebouw aan de Pleiadenlaan af. Bij het begin van de festiviteiten werden de kinderen vooral heel blij toen plotseling hun televisiehelden Pipo de Clown en de Indiaan Kluk Kluk (Herbert Joeks) voorzien van een hele grote sleutel, verschenen. Ze kwamen in een glazenwassersbak vanaf de tiende verdieping naar beneden gezeld.

De sleutel werd vervolgens overhandigd aan de toenmalige burgemeester H.G. Bouter. Aan de grote was ook een kleine sleutel bevestigd die Harm Bouter gebruikte om

de deuren van het nieuwe hoofdkantoor te openen. In de hal van het immens grote kantoorgebouw werd hem, door een vertegenwoordiger van het bankconcern, symbolisch en fonteinplastiek overhandigd, dat was vervaardigd door Jaap van der Meij uit Hemrik. De druk op de rode knop door de burgemeester leverde het in beweging zetten van de fontein op, die geplaatst was aan de Zonnelaanzijde. De vele kinderen werden vervolgens blij gemaakt doordat werknemers van de bank ballonnen en ballpoints uitdeelden.

Het hart van een bank die hart heeft voor al uw bankzaken

Het eigen hoofdkantoor voor alle kantoren van de Raiffeisenbank/Boerenleenbank Groningen-Haren gaat op 24 JANUARI officieel open. Een ruim hart van de bank, die hart heeft voor al uw bankzaken, grote of kleine. Denk daar eens aan, als u een van de vele kantoren van onze bank binnenstapt.

Vakbij u in de buurt is er vast wel een. Want dat is het kenmerk van de Raiffeisenbank en de Boerenleenbank: overal om u heen vlak bij de hand. Om u van dienst te zijn met alles, maar dan ook alles, waarvoor u maar ooit een bank nodig hebt.

Loopt u eens binnen bij een van onze kantoren.

daar staat wat achter

Hoofdkantoor: Pleiadenlaan 10, 9712 ST Groningen
Deelkantoren in Groningen:
Centraal: Pleiadenlaan 10, 9712 ST
Kantoorplein 27, 9712 SA
Kantoorplein 28, 9712 SA
Kantoorplein 29, 9712 SA
Kantoorplein 30, 9712 SA
Kantoorplein 31, 9712 SA
Kantoorplein 32, 9712 SA
Kantoorplein 33, 9712 SA
Kantoorplein 34, 9712 SA
Kantoorplein 35, 9712 SA
Kantoorplein 36, 9712 SA
Kantoorplein 37, 9712 SA
Kantoorplein 38, 9712 SA
Kantoorplein 39, 9712 SA
Kantoorplein 40, 9712 SA
Kantoorplein 41, 9712 SA
Kantoorplein 42, 9712 SA
Kantoorplein 43, 9712 SA
Kantoorplein 44, 9712 SA
Kantoorplein 45, 9712 SA
Kantoorplein 46, 9712 SA
Kantoorplein 47, 9712 SA
Kantoorplein 48, 9712 SA
Kantoorplein 49, 9712 SA
Kantoorplein 50, 9712 SA
Kantoorplein 51, 9712 SA
Kantoorplein 52, 9712 SA
Kantoorplein 53, 9712 SA
Kantoorplein 54, 9712 SA
Kantoorplein 55, 9712 SA
Kantoorplein 56, 9712 SA
Kantoorplein 57, 9712 SA
Kantoorplein 58, 9712 SA
Kantoorplein 59, 9712 SA
Kantoorplein 60, 9712 SA
Kantoorplein 61, 9712 SA
Kantoorplein 62, 9712 SA
Kantoorplein 63, 9712 SA
Kantoorplein 64, 9712 SA
Kantoorplein 65, 9712 SA
Kantoorplein 66, 9712 SA
Kantoorplein 67, 9712 SA
Kantoorplein 68, 9712 SA
Kantoorplein 69, 9712 SA
Kantoorplein 70, 9712 SA
Kantoorplein 71, 9712 SA
Kantoorplein 72, 9712 SA
Kantoorplein 73, 9712 SA
Kantoorplein 74, 9712 SA
Kantoorplein 75, 9712 SA
Kantoorplein 76, 9712 SA
Kantoorplein 77, 9712 SA
Kantoorplein 78, 9712 SA
Kantoorplein 79, 9712 SA
Kantoorplein 80, 9712 SA
Kantoorplein 81, 9712 SA
Kantoorplein 82, 9712 SA
Kantoorplein 83, 9712 SA
Kantoorplein 84, 9712 SA
Kantoorplein 85, 9712 SA
Kantoorplein 86, 9712 SA
Kantoorplein 87, 9712 SA
Kantoorplein 88, 9712 SA
Kantoorplein 89, 9712 SA
Kantoorplein 90, 9712 SA
Kantoorplein 91, 9712 SA
Kantoorplein 92, 9712 SA
Kantoorplein 93, 9712 SA
Kantoorplein 94, 9712 SA
Kantoorplein 95, 9712 SA
Kantoorplein 96, 9712 SA
Kantoorplein 97, 9712 SA
Kantoorplein 98, 9712 SA
Kantoorplein 99, 9712 SA
Kantoorplein 100, 9712 SA

Het nieuwe gebouw telde destijds tien verdiepingen en er was een grote parkeerplaats ingericht. Totale kosten waren destijds 6,25 miljoen gulden. Negen verdiepingen gingen, al dan niet voor lange tijd, de huur in. Vele jaren later, in september 1985, werd een aantal ruimtes in het gebouw gehuurd door de Rijksuniversiteit Groningen via haar ‘Dienst Huisvesting en Bouwzaken’. Het werd een onderdeel van het Instituut voor Orthopedagogiek dat er tijdelijk ruimte kreeg op de vijfde verdieping van de toren. Dit om niet alleen een medewerker met een handicap een meer toegankelijke werkplek te verschaffen, maar ook om de mogelijkheid te creëren kinderen met leer- en ontwikkelingsproblemen te kunnen testen.

En waarom dit laatste punt vermeld? De voormalige hoogleraar Orthopedagogiek, Wilhelmina Bladergroen, die in 1978 op 70-jarige leeftijd met emeritaat ging, heeft zich vele malen afgezet tegen hoogbouw. Zo zat ze in de mid-jaren zeventig van de vorige eeuw in de com-

missie 'Hoogbouw', die rapport heeft uitgebracht aan het toenmalige ministerie voor Volksgezondheid over de invloed van het wonen op grote hoogte op de gezondheid van kinderen. Uit onderzoeken, door Bladergroen geleid, bleek dat hoe hoger het kind woonde, des te kleiner het speelgoed was waar deze van genoot. Tevens stelde ze, doordat kinderen op grote hoogte wonen, ze door tocht en wind gehinderd worden in hun spel.

Gelukkig was het gehuisvest zijn van een deel van het Instituut voor Orthopedagogiek in de toren in De Pad-

depoel van zeer tijdelijke aard en kon in 1987 een verdieping boven Peek en Cloppenburg in de Heerestraat in Groningen in gebruik worden genomen. Daar was volop ruimte gepland voor het testen van kinderen. Maar ook daar bleek een groot nadeel. Als de ouder(s) na een testafname tevreden met zoon of dochter het pand via een duistere zijingang verliet(en), liep men rechtstreeks naar het pand van Mc Donalds in de Heerestraat, precies tegenover het pand van Peek en Cloppenburg, waarbij vaak de weerstand niet mogelijk was.

ORTHONIEUWTJES

■ Zwaard, portretten en meer

Het is een prachtige gewoonte bij Orthopedagogiek om de Koninklijke onderscheiden personen het 'Orthozwaard' te overhandigen. Het begon in 2009 als initiatief van de toenmalige AIO's om de geridderde persoon een soort van wisselbokaal aan te bieden. Derhalve kreeg Hans Knot als eerste het zwaard. Hij vond dat ook zijn voorganger Wilhelmina Bladergroen op een speciale herinneringsplaat op het zwaard diende te worden vermeld. Vanaf dat moment is het zwaard van persoon naar persoon gegaan. Vanwege afwezigheid en ook de Corona problematiek kreeg Marleen Janssen het zwaard pas op 15 juli 2021 overhandigd. Dit met de belofte dat zij er voor zorgt dat in maart 2022 het zwaard naar Margrite Kalverboer zal gaan.

Het College van Bestuur van de Rijksuniversiteit Groningen organiseerde om maandagavond 1 november 2021 een bijzondere feestelijke avond in het Academiegebouw.

Tijdens het samenzijn vond de aanbidding van een nieuwe serie portretten aan de universiteit plaats. Gedurende deze bijzondere avond werd gevierd dat er tussen 2019 en 2021 maar liefst twintig portretten aan de RUG werden geschonken. Bijzondere aandacht ging uit naar elf portretten van vrouwelijke hoogleraren, die op initiatief van het CvB en de faculteiten aan de Senaatskamer zijn toegevoegd.

Door deze geportretteerde hoogleraren een extra prominente plek te geven, wil de RUG duidelijk zichtbaar maken dat zij een universiteit is waar zowel mannen als vrouwen excelleren in hun vakgebied. Daarnaast schonken negen hoogleraren zelfstandig hun portret aan de RUG. Hun portretten hangen in de faculteitskamers van Medische Wetenschappen, Letteren, Economie en Gedrags- en Maatschappijwetenschappen.

Voor Orthopedagogiek betekent het dat van de 20 geschonken portretten er liefst twee van voormalige hoogleraren werden toegevoegd aan de collectie. Die van Prof. Carla Vlas-kamp kreeg een mooie plek in de Senaatskamer, terwijl in de faculteitskamer van Gedrags- en Maat-

schappijwetenschappen het portret van Prof. Erik Knorth is toegevoegd. Het was 37 jaar geleden dat een portret van een voormalig hoogleraar, Prof. Wilhelmina Bladergroen, Orthopedagogiek een plek kreeg in de collectie. Voorheen was het ook zo dat pas een portret werd aangebracht in de Senaatskamer nadat betreffende voormalige hoogleraar was overleden.

■ Prof. dr. Annette van der Putten
 nieuwe directeur onderzoek bij
 Pedagogische Wetenschappen

Hoogleraar Annette van der Putten is per 1 november benoemd tot directeur onderzoek bij Pedagogische Wetenschappen. “Het voelt als een eer om in de voetsporen te treden van mijn voorgangers Roel Bosker en Hans Grietens’ vertelt Annette. “Een van mijn speerpunten zal zijn om meer de verbinding te zoeken tussen alle mooie onderzoeken die uitgevoerd worden binnen Pedon. Samenwerken en elkaar versterken en aanvullen lijkt me van belang. Daarnaast wil ik ook juist graag van de onderzoekers zelf horen welke rol de DOZ volgens hen dient te spelen en wat zij van belang vinden en van mij verwachten.’

■ Ondertussen is in november de meest recente nieuwsbrief van het expertisecentrum GMPC verschenen die je met de volgende link kunt lezen en downloaden:
<https://mailchi.mp/303ade557557/nieuwsbrief-5173994>

■ Start Tijdschrift Jeugd in ontwikkeling. In het najaar is er een nieuw online tijdschrift opgericht. Bij de redactie zijn namens Orthopedagogiek Groningen Elianne Zijlstra en Jana Knot-Dickscheit vertegenwoordigd.

Online indienen Tijdschrift Jeugd in ontwikkeling is nu mogelijk!

<https://openjournals.nl/jeugdinontwikkeling>

Jeugd in Ontwikkeling is het enige Nederlandstalige, peer-reviewed en diamond open access wetenschappelijke tijdschrift op het terrein van pedagogiek, psychologie en psychiatrie bij 0-23 jarigen.

Jeugd in Ontwikkeling is de opvolger van *Kind en Adolescent* dat BSL tot eind 2020 uitgaf. De redactie zocht naar mogelijkheden om het tijdschrift voort te zetten, en dat is gelukt! De Vereniging Nederlandse Ontwikkelingspsychologie (VNOP) is eigenaar van het nieuwe tijdschrift en het Open Access Fonds van de Universiteit van Amsterdam

heeft de start van Jeugd in Ontwikkeling mede mogelijk gemaakt.

Waarom Jeugd in Ontwikkeling?

Met *Jeugd in Ontwikkeling* hebben onderzoekers aan universiteiten, hogescholen én in praktijkorganisaties de kans om zonder kosten onderzoek te publiceren en te lezen.

Door de *diamond-open-access-formule* van *Jeugd in Ontwikkeling* is wetenschappelijke kennis bereikbaar voor professionals in de praktijk, voor studenten WO en HBO en voor beleidsmakers bij gemeenten en landelijke overheid.

Met *Jeugd in Ontwikkeling* hebben ook professionals toegang tot wetenschappelijke kennis, hiermee kunnen zij hun handelen onderbouwen en op de hoogte blijven van nieuwe ontwikkelingen en inzichten. Het tijdschrift beslaat het brede terrein van opvoedingsondersteuning, jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering, jeugd-ggz, (speciaal) onderwijs en jongerenwerk.

De website is nog in ontwikkeling, maar indienen is al mogelijk!

Redactie

Dr. L. Boendermaker (vz.), Dr. A.D. de Haan, Dr. J. Knot-Dickscheit, Prof. dr. N.N.J. Lambregts-Rommelse, Prof. dr. K.G. Van Leeuwen, Dr. M. Masselink, Prof. dr. S. Nijs, Dr. L. van Rijn-van Gelderen, Prof. dr. B. Soenens, Prof. dr. J.L. Spilt, J. Veenstra BA (secr.), Dr. C. Vrijen, Dr. A.E. Zijlstra.

Voor vragen:

jeugdinontwikkeling@outlook.com

Nieuw in het Orthopedagogiek team

Er is een aantal nieuwe medewerkers het team komen versterken waarvan we enkelen bereid vonden zich voor te stellen. Orthopedagogiek krijgt steeds meer een internationaal karakter, waardoor de nieuwsbrief ook Engelstalige bijdragen heeft.

■ My name is **Fernanda Esqueda Villegas**. I am an international PhD student at the Faculty of Behavioral and Social Sciences. My favorite hobbies are reading, traveling and spending time with my adorable six-year-old nephew. I come from the north of Mexico, where I obtained a Bachelor Degree in Psychopedagogy and a Master Degree in Social Sciences.

For quite some time, I wanted to do research about inclusive education and, in particular the inclusion of students with Autism Spectrum Disorder (ASD). As a sister to someone with Asperger's Syndrome, I grew up watching all the difficulties that individuals with ASD face during school (and especially during adolescence). This issue sparked my interest and motivated me to seek for an opportunity to develop a research project with regard to the inclusive education of students with ASD in mainstream classrooms.

Looking into the list of Universities that had a scholarship agreement with the National Council of Science and Technology (CONACYT) in Mexico, I found the University of Groningen. During the interaction with my supervisor, I felt even more excited about doing this project. Later on I was granted a scholarship from CONACYT and I started my PhD on October 1st 2020. We recently completed and submitted to a peer-reviewed journal a systematic review about the key interactional processes that benefit the inclusive education of adolescents with ASD. At the moment we are collecting data about the needs of teachers who educate students with ASD in mainstream secondary schools in Mexico and the Netherlands. For the next phase, we will look into the needs of secondary school students with ASD. Needless to say, I feel very enthusiastic about the sub-studies that we will be performing during my PhD time.

■ My name is **Rineke Bossenbroek**, 26 years old, and I also recently started my PhD at the Child and Family Welfare department, supervised by Anna Lichtwarck-Aschoff and Jana Knot-Dickscheit. In my PhD project (funded by a Vidi granted to Anna) we aim for a better understanding of psychotherapeutic processes by studying clinical change trajectories of youth in specialized mental health care settings. More specifically, the project strives to answer when and why clients suddenly change for the better or worse by applying principles and predictions from a nonlinear dynamical systems perspective.

I'm very happy to be part of this exciting project! Before moving to Groningen I obtained a bachelor in Pedagogical Sciences, Research Master Behavioural Science and a Master in Pedagogical sciences at the Radboud University in Nijmegen. Last year I also gained some

clinical experience as child psychologist (orthopedagoog) at the Depression Expertise Center for Youth at GGZ Oost Brabant.

■ 'My name is **Tirzah Richards** and I'm 23 years old. I would like to introduce myself as one of the new colleagues. I started the first of April as a student assistant for a research project regarding the youth from the Caribbean Netherlands, also known as the BES-islands (Bonaire, Sint Eustatius and Saba). I started this position when I was doing my masters in child and family welfare at Erasmus University Rotterdam. Now that I am a graduate I am a researcher for this subject.

I'm so excited to be a part of this research, for starters because I myself am from the BES-islands (so the subject is very close to me). I am originally from Bonaire. Five years ago I moved to the Netherlands to study higher education, because there are no colleges or universities on the island.

Secondly because there is very little research done on the BES-islands, and in particular research that is focused on the young people and youth care on the islands.

I've been part of this research team for 9 months now and it has been a really great experience so far and I feel honored to be a part of this research.'

■ My name is **Jingmeng** ("j" reads like "dr" in English or "dj" in Dutch). I am 24 years old and I'm from the northern part of mainland China. From September 1st, 2021, I started my PhD at Nieuwenhuis Institute, supervised by Prof. Anna Lichtwarck-Aschoff and Dr. Fred Hasselman (at Radboud University). I am very happy to be on board.

Before coming to the Netherlands, I did my Bachelor's in Material Chemistry and Psychology at Peking University, China. I found both fields interesting for me when I started my Bachelor's, that was why

I did a double Bachelor's program. In the later stage, however, I found I am more into the research in psychology, so I did my undergraduate research program at Prof. Yanjie Su's team, with a topic about LGB youths' friendship development.

After graduating from Peking University, I did my Master's in Behavioural Science at Radboud University, Nijmegen, during which I realized my research interest mainly lies on the intersection of mental health, theoretical and methodological work, and programming. I did my Master's thesis about constructing potential landscapes for psychological formal models. That was also how I started to work with Anna and Fred.

That project worked so well that when Anna told me there is a position available at the University of Groningen, I immediately decided to apply and I am very happy that I got this position in the end. My PhD project is about investigating the dynamics and changes of psychopathology from a complex system point of view. I will connect the knowledge from different disciplines and try to build a general theoretical and methodological framework for sudden changes in psychological systems.

■ Mijn naam is **Arjen van Assen**. Ik ben 30 jaar en woon in Groningen. De afgelopen jaren ben ik als promovendus werkzaam geweest bij Orthopedagogiek. Een nieuwe werknemer ben ik dus niet, maar aangezien ik in september 2021 ben begonnen als universitair docent op de afdeling wil ik mij bij deze graag (nogmaals) voorstellen aan de alumni! De afgelopen jaren heb ik bij Orthopedagogiek onder begeleiding van Jana Knot-Dickscheit, Wendy Post en Hans Grietens een proefschrift geschreven over Kinderen en Jeugdcoaching voor kinderen die opgroeien in gezinnen met complexe en meervoudige problematiek. Bij kinderen die opgroeien in deze

gezinnen is vaak sprake van achterstanden en problemen op meerdere levensgebieden. Uit onderzoek weten we dat diverse vormen van thuishulp een positieve bijdrage leveren aan het welzijn van deze gezinnen. Bij afsluiting van de hulpverlening is er echter vaak nog sprake van aanzienlijke aanhoudende problematiek.

Gezinnen worden vaak meermaals doorverwezen naar verschillende typen hulpverlening. Daarnaast komt uit mijn onderzoek naar voren dat een aanzienlijk deel van de kinderen in gezinnen met complexe problematiek na deelname aan thuishulp alsnog uit huis wordt geplaatst. Hoe kunnen we de uitkomsten van hulpverlening aan gezinnen met complexe problematiek verbeteren? Hoe zorgen we ervoor dat gemaakte vooruitgang beter beklijft? Hoe verbeteren we besluitvorming, diagnostiek en behandeling in gezinnen waar diverse vormen van problematiek in complexe kluwen met elkaar zijn verbonden? En hoe zorgen we dat kinderen die opgroeien in deze gezinnen gelijke kansen krijgen in de maatschappij? Dat zijn de vragen waar ik mij als universitair docent mee bezig wil houden. Ik zie er naar uit om, samen met het werkveld, met deze vraagstukken aan de slag te gaan!

■ Mijn naam is **Katrien Helmerhorst**. Ik ben geboren, getogen en woonachtig in Amsterdam. Sinds 1 oktober 2021 ben ik werkzaam als universitair docent bij de afdeling Orthopedagogiek. Mijn onderzoek richt zich voornamelijk op de volgende drie onderwerpen: 1) opvoedgedrag van ouders en professionele opvoeders, 2) pedagogische kwaliteit van de kinderdagopvang, en 3) effectiviteit van opvoedinterventies. Een rode draad binnen deze onderzoeksgebieden is mijn interesse in het observeren van een breed scala aan opvoedgedragingen van opvoeders en de kwaliteit van de ouder-kind interacties (bijvoorbeeld, sensitiviteit, uitdagend opvoedgedrag, mentaliseren, taal- en ontwikkelingsstimulering, en opvoeder-kind gehechtheidsrelaties).

In 2014 ben ik aan de Universiteit van Amsterdam (Pedagogische wetenschappen, afdeling Opvoedingsondersteuning) gepromoveerd op een onderzoek naar het meten en verbeteren van de pedagogische kwaliteit in Nederlandse kinderdagverblijven (0- tot 4-jarigen). Voor dit onderzoek ontwikkelde en evalueerde ik de effectiviteit van een interventie ter verbetering van de kwaliteit van pedagogisch medewerker-kind interacties (video-feedback training).

Tijdens de afronding van mijn proefschrift ontving ik een subsidie van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid om als postdoc aan de UvA de interventie van mijn promotieonderzoek verder te ontwikkelen (train de trainer) voor de MBO opleiding tot pedagogisch medewerker (Pedagogisch Werk) en te toetsen op effectiviteit. In 2017 ben ik aan de Erasmus Universiteit Rotterdam (Sociologie, onderzoeksgroep Familiesociologie) een tweede postdoc gestart. In dit interdisciplinaire team wordt onderzoek gedaan naar het gezin in de bredere context; zoals de invloed van sociaaleconomische status, diversiteit, intergenerationele overdracht van ongelijkheid, beleid (ouderschapsverlof), en genderrol ideologieën van mannen en vrouwen in de moderne samenleving. Ik was de hoofdonderzoeker van de 3HOEK studie (NWO-VIDI & ERC Starting Grant door Prof. dr. Renske Keizer), waarin we 104 gezinnen (vaders, moeders en jonge kinderen) uit Rotterdam volgen (eerste meting op 3-jarige leeftijd en tweede meting tijdens de Corona-19 pandemie).

In dit project ben ik voornamelijk geïnteresseerd in opvoedgedragingen van zowel vaders als moeders, ouder-kind interacties, gezinsfunctioneren, en de ontwikkeling van kinderen in gezinnen met zowel relatief hoge als lage sociaaleconomische status. Mijn aanstelling aan de RUG geeft mij de kans om mijn onderzoekslijnen te verbreden naar gezinnen met complexe en meervoudige problematiek. Ik verheug me uitermate naar de samenwerking met de nieuwe collega's van Orthopedagogiek!

■ Mijn naam is **Loraine Visscher** en ik ben 29 jaar. Samen met mijn vriend en pasgeboren zoon woon ik in Groningen. De afgelopen jaren werkte ik als promovenda bij het UMCG, afdeling Gezondheidswetenschappen. In mijn promotieonderzoek heb ik gekeken naar de werkzame elementen van interventies voor gezinnen met meervoudige en

complexe problemen (GMCP). Bij het onderzoek was ook Jana Knot-Dickscheit van Orthopedagogiek intens betrokken. In nauwe samenwerking met jongeren, ouders, professionals van 24 jeugdhulpinstellingen door heel Nederland en ontwikkelaars van interventies heeft dit project een mooi inzicht gegeven in de elementen die binnen deze interventies worden toegepast en de werkzaamheid ervan (zie ook: <https://tinyurl.com/animatiew2s>).

Mijn promotieonderzoek is bijna afgerond en heb ik inmiddels een volgende stap kunnen zetten, en dat doe ik bij Orthopedagogiek in de rol van docent. Naast mijn functie bij Orthopedagogiek ben ik ook aan de slag gegaan als onderzoeker bij de Kenniswerkplaats Jeugd Friesland. Daar ben ik bezig met een onderzoek naar de werkzame elementen van kleinschalige voorzieningen voor jongeren. Ik ben heel blij om samen te werken met de collega's bij Orthopedagogiek en een mooie bijdrage te leveren aan het opleiden van toekomstige professionals. Binnen orthopedagogiek hoop ik tevens verder onderzoek te kunnen doen naar de werkzame elementen van hulp aan GMCP zodat we hopelijk nóg beter begrijpen hoe we de hulp aan deze gezinnen het beste kunnen vormgeven!

■ **Mijntje ten Brummelaar**

Since the 1st of November I've started working at the department In the past I've done my PhD at the

department, focusing on the participation of young people in secure residential care. After this, I've worked a while at Stichting Alexander, an organization specialized in youth participation and participatory research practice, and as a postdoc at the RuG.

During my postdoc I was involved in various research projects with great and inspiring colleagues - such as a LGBTQIA+ young people in out-of-home care led by Rodrigo Gonzalez Álvarez and Mónica López López (the Audre project was and is a beautiful collaboration between researchers, students, practitioners and young people - in November

2021 our book was launched!), a project focusing on young people growing up in the earthquake area in North-Groningen led by Elianne Zijlstra, and violence in foster care during the period 1945 until 2020 led by Hans Grietens. These meaningful experiences further shaped my perspectives on the importance of participatory care and research practices.

Next to my job at the department as a teacher and researcher, I work one day a week at Cornerstones Youth Care. Cornerstones Youth Care is a professional foster care organization active in the North of the Netherlands.

Congresbezoek

Op 30 juni werd in De ReeHorst te Ede vanuit Zorg+Welzijn het Congres 'Gezinnen met meervoudige en complexe problemen' gehouden. Tijdens dit congres werd de openingslezing verzorgd door dr. Jana Knot-Dickscheit met als titel: 'Handvatten: Herziene Richtlijn Gezinnen met meervoudige en complexe problemen'.

Van 1 t/m 3 september 2021 vond de EUSARF conferentie 2021 in Zürich, Zwitserland, plaats. EUSARF staat voor European Scientific Association on Residential and Family Care for Children and Adolescents. Voor het eerst in de geschiedenis van EUSARF was het een uitsluitend online congres. Het onderwerp van het congres was *'The perspective of the child'*.

Heel veel (oud-)collega's van orthopedagogiek Groningen waren actief betrokken, of bij de organisatie, of bij het samenstellen van symposia dan wel het geven van voordrachten. Door het digitale karakter van het congres is er een pracht van een database met lezingen ontstaan. Mensen die nu nog denken 'oh wat heb ik toch gemist' kunnen voor een heel aantrekkelijke prijs alle lezingen en symposia alsnog volgen.

Zie: <https://eusarf2021.ch/registration/>

Op een later moment zal worden bekend gemaakt wanneer en waar het volgende Eusarf Congres in 2023 zal plaatsvinden.

Judith Loopers

Mijn naam is Judith Loopers en in het voorjaar van 2017 ben ik afgestudeerd aan de RUG. Momenteel ben ik bezig met het afronden van mijn promotietraject op de afdeling Orthopedagogiek – Inclusive and special needs education van de RUG.

In september 2011 begon ik aan de opleiding Pedagogische Wetenschappen aan de RUG. Ik had (en heb) een brede interesse en vond dan ook veel vakken interessant. Daarom heb ik uiteindelijk twee masters gevolgd: Onderwijskunde en Pedagogische Wetenschappen (richting Algemene Pedagogiek). Wat ik erg leuk vond aan de masters, was de praktijkervaring die ik opdeed gedurende twee korte stages. Zo heb ik stage gelopen op een Leonardo afdeling van een basisschool, bedoeld voor hoogbegaafde leerlingen, en bij een organisatie die weerbaarheidstrainingen verzorgt. Ook het schrijven van een scriptie vond ik interessant.

Voor de master Onderwijskunde schreef ik mijn scriptie over het thema Passend Onderwijs, onder begeleiding van Elisa Kupers. De scriptie ging over de ervaringen en zelfdeterminatie van verschillende typen leerlingen in het voortgezet onderwijs. Vlak nadat ik klaar was met mijn tweede master, kreeg ik een berichtje van Elisa dat er een vacature was voor promovendi op een nieuw project dat heel goed aansloot bij mijn masterscriptie. Ik besloot te solliciteren, en zo begon ik in september 2017 aan mijn promotietraject op het project Differentiatie Binnenstebuiten. Samen met mijn promotieteam, Elisa Kupers, Anke de Boer en Alexander Minnaert werk ik nu alweer vier jaar aan dit project.

In mijn promotieonderzoek richten we ons op de motivatie van leerlingen in het vmbo. In het onderzoek staat centraal of er veel verschillen zijn tussen individuele leerlingen, in het bijzonder tussen leerlingen met leren/of gedragsproblemen en hun klasgenoten. Leerlingen in het vmbo hebben ongeveer 20 weken lang dagboekjes ingevuld waarin ze vragen hebben beantwoord over de les die ze net hadden gevolgd. Zo willen we erachter komen hoe gemotiveerd ze waren en of ze een gevoel van competentie, autonomie en verbondenheid ervaarden. Mijn artikelen gaan bijvoorbeeld over hoe motivatie zich ontwikkelt over het schooljaar en of een gevoel van competentie, autonomie en verbondenheid in een les bijdraagt aan de motivatie van de leerling in diezelfde les. Naast de dagboekjes bestuderen we docent-leerling interacties in de klas. Hier kijken we in hoeverre een docent de behoeften aan competentie, autonomie en verbondenheid ondersteunt in de interactie met een individuele leerling, en in hoeverre dit samenhangt met de motivatie van de leerling.

Het leuke aan een promotietraject vind ik dat het veel kansen biedt om jezelf te ontwikkelen. Niet alleen word je expert op het onderwerp van je onderzoek, ook geef je les en begeleid je scripties, en krijg je de mogelijkheid verschillende cursussen en congressen te volgen. Hoogtepunten waren bijvoorbeeld een summer school over motivatie in Denemarken en het presenteren op een groot congres over de zelfdeterminatie theorie in Egmond aan Zee.

Inmiddels ben ik in de afrondende fase van mijn promotietraject. Ik ben bezig met de laatste loodjes van de artikelen en het proefschrift, en kijk stiekem al uit naar de promotie zelf. Ondertussen heb ik een nieuwe baan gevonden: Sinds 1 oktober ben ik aan de slag gegaan als onderwijskundig adviseur en trainer aan de Universiteit Utrecht. Hier zal ik mij niet zozeer bezig houden met het doen van onderzoek, maar meer met de vertaling van wetenschappelijke kennis naar de praktijk. Ik geef advies en training aan onderwijsprofessionals, zowel binnen als buiten de Universiteit Utrecht.

Voor meer informatie over mijn promotieonderzoek, neem gerust contact op via judithloopers@hotmail.com

Van leerkracht naar orthopedagoog

door Baukje van Dijk

Eenjarig schakelprogramma

Toen ik in 2017 begon met het schakelprogramma orthopedagogiek aan de RUG was dit het eerste jaar dat dit als eenjarig programma werd aangeboden. Dat kwam mij heel goed uit. Ik was op dat moment werkzaam als leerkracht in het basisonderwijs en als trainer en coach bij de Expertgroep Ontwikkelingsvoorsprong. Daarnaast had ik mijn eigen praktijk Knappe Koppies Coaching in het begeleiden van gezinnen en leerkrachten in vraagstukken die met hoogbegaafdheid te maken hebben. Voor mij een prachtige kans om twee jaar later de master orthopedagogiek te hebben afgerond.

Orthopedagogiek en hoogbegaafdheid

De reden om voor orthopedagogiek te kiezen was dat ik meer onderbouwd wilde zijn in het onderwerp hoogbegaafdheid. In die tijd schoten de hoogbegaafdheidsbureaus als paddenstoelen uit de grond en met mijn eigen praktijk Knappe Koppies Coaching was ik er ook zo één. Hoewel ik binnen het onderwijs inmiddels specialist hoogbegaafdheid en excellent talent was en in 2013 samen met enkele collega's binnen Nederland de Expertgroep Ontwikkelingsvoorsprong had opgericht, miste ik de wetenschappelijke onderbouwing over het onderwerp hoogbegaafdheid nog wel eens. Daarnaast wilde ik graag zelfstandig intelligentieonderzoek kunnen uitvoeren en verslagen hiervan op waarde kunnen schatten.

Studietijd

Wat ik tijdens mijn studie vooral heb geleerd is het kunnen beoordelen in hoeverre zaken rond hoogbegaafdheid wetenschappelijk onderzocht en al dan niet bewezen zijn. Niet dat het onderwerp zelf uitgebreid aan bod kwam, maar een van de doelen van de opleiding is wel dat je in het algemeen kritisch leert kijken naar onderzoek en interventies. En doordat ik gedurende mijn studie ook in de praktijk werkzaam was, kon ik direct toepassen wat ik leerde. Ik denk dat dat ook het grote voordeel is van later in je carrière een studie doen. Pittig was het wel. Tweemaal in de week colleges in de avonduren en de daarbij behorende zelfstudie. Vaak reisden we met een groepje, wat het ook wel weer heel gezellig maakte. En gelukkig heeft mijn gezin mij in die tijd van veel taken thuis 'vrijgeroosterd'.

Het werkveld van de orthopedagoog

Tijdens het Master-jaar met stage en scriptie ben ik minder gaan werken. Dat was ook het jaar dat ik mij wat meer ging oriënteren op de werkvelden van de orthopedagoog. In de ouderenzorg of als praktijkondersteuner van de huisarts bijvoorbeeld. In dat jaar kwam mijn schoonvader als gevolg van de ziekte van Parkinson in een verzorgingshuis terecht en mijn buurvrouw werd, na een herseninfarct, opgenomen in een revalidatiecentrum. Hierdoor kreeg ik een inkijkje in hoe verschillend er omgegaan wordt met de mogelijkheden en beperkingen van patiënten. En wat de psychische gevolgen zijn van lichamelijke beperkingen. Niet meer zelf in een stoel durven gaan zitten omdat de coördinatie hiervoor mist en dat er dan verzorgers zijn die de regie overnemen en je, vriendelijk bedoeld, achterover duwen. Of helpen bij het tafeldekken en te horen krijgen dat dat niet de bedoeling is omdat jij de patiënt bent. Hierdoor is mij het belang van gedragsdeskundigen in een dergelijke setting goed duidelijk geworden.

Cedin Jeugdzorg

Mijn eigen voorkeur ging in eerste instantie uit naar het onderwijs. Maar na een paar jaar als orthopedagoog in het primair onderwijs te hebben gewerkt, waar ik met name diagnostiek verrichtte, maakte ik de overstap naar Cedin Jeugdzorg waar ik zowel de diagnostiek als de behandeling kon uitvoeren. En hier werk ik nog steeds met heel veel plezier.

Binnen onze praktijk in Emmen heb ik binnen mijn functie als orthopedagoog de rol van deskundige op het gebied van hoogbegaafdheid. De meerwaarde van expertise op het gebied van hoogbegaafdheid binnen een diagnostiek-traject is dat er breed wordt gekeken waar een kind het snelste mee geholpen is. Mijn rol is onder andere beoordelen in welke mate de hoge begaafdheid een rol speelt bij het ervaren probleem en hoe we een eventuele interventie hierbij kunnen laten aansluiten. Sommige hoogbegaafde kinderen zijn gebaat bij wat meer 'uit hun hoofd komen'. Hiervoor

kunnen bijvoorbeeld mindfulnessoefeningen ingezet worden.

Anderen hebben er juist meer baat bij dat hun kennis-honger gestild wordt, maar weten ze nog niet hoe ze deze behoefte (op een wenselijke manier) kunnen uiten. Dit is een groep die vaak aangemeld wordt met 'gedragsproblemen' die bij nader onderzoek niet voorliggend blijken te zijn, maar 'het gevolg van'. Ik vind dit altijd een interessante puzzel: hoe hangen zaken met elkaar samen? Wat is waarvan het gevolg? En wie speelt welke rol in het ontstaan en in stand houden van een ervaren probleem? Door deze puzzel zorgvuldig en samen met het cliëntsysteem op te lossen worden misdiagnoses zoveel mogelijk voorkomen.

Werken vanuit de driehoek gezin-school-kind

Wat mij bij Cedin sterk aanspreekt is dat we werken vanuit de driehoek gezin-school-kind. Door school zo'n belangrijke rol te geven in de diagnostiek en behandeling krijgen we een zo compleet mogelijk beeld van een kind of jeugdige. In de praktijk betekent dit dat we al in een zeer vroeg stadium contact hebben met de leerkracht. Zeker als er mogelijk sprake is van een hoge begaafdheid is de visie van de leerkracht van groot belang. Naast schoolprestaties ben ik geïnteresseerd in de leerhouding van een kind en in de aansluiting die hij of zij binnen de groep vindt. Juist de observaties van de leerkracht geven dan informatie om in te schatten in hoeverre een kind zich passend bij de eigen mogelijkheden aan het ontwikkelen is.

Daarnaast speelt school een minstens zo grote rol als ouders in het toepassen van handelingsadviezen. Kinderen brengen immers een groot deel van hun tijd op school door. En bij vraagstukken met betrekking tot hoogbegaafdheid speelt lesstof op niveau, een passende benadering van het leerproces en contact met ontwikkelingsgelijken een grote rol. Ik merk dat leerkrachten en intern begeleiders altijd open staan om samen met de ouders en met mij te kijken naar wat hun leerling

nodig heeft om weer beter in zijn vel te zitten. In sommige gevallen vinden zogenaamde 'thuiszitters' door deze samenwerking de weg naar school weer, in andere gevallen kan zelfs worden voorkomen dat een kind een thuiszitter wordt.

Expertgroep Ontwikkelingsvoorsprong

De Expertgroep Ontwikkelingsvoorsprong hebben we destijds opgericht omdat het van groot belang is dat kinderen een doorlopende ontwikkeling doormaken, wat voor kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong niet vanzelfsprekend is. Dit wordt in de praktijk niet altijd herkend waardoor hoogbegaafde kinderen geremd worden in hun ontwikkeling. Dit kan ingrijpende gevolgen hebben, waarmee zij op den duur zelfs bij de specialistische GGZ aangemeld worden. Het kan dan gaan om extreme faalangst, een negatief zelfbeeld, zindelijkheidsproblemen, somberheidsklachten, zich onbegrepen voelen tot zelfs suïcidale gedachten en uitingen. De missie van de Expertgroep is dan ook om kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong zo vroeg mogelijk als zodanig te zien.

Deze missie voeren wij uit door kennisoverdracht en ondersteuning van opvoeders en professionals. Hiervoor ontwikkelen we binnen de Expertgroep voortdurend nieuwe instrumenten en opleidingen. Zo zijn er al verschillende signaleringsinstrumenten, zoals Knappe Kleuters voor basisscholen, en 3 Stappen bij Hoogbegaafdheid voor in de gezondheidszorg, jeugdhulp en kind- en jongerenbegeleiding. Daarnaast wordt momenteel de opleiding Hoogbegaafdheid voor medewerkers in de zorg aangeboden. Mocht je meer willen weten over ons scholingsaanbod, kijk dan op <https://opleiding.expertgroepontwikkelingsvoorsprong.nl/> Verschillende orthopedagogen volgden al een opleiding bij ons!

Knappe Koppies Coaching:

<https://info07882.wixsite.com/kkcemmen>
baukje@knappekoppiescoaching.nl

Expertgroep Ontwikkelingsvoorsprong

<https://expertgroepontwikkelingsvoorsprong.nl/>
baukje@expertgroepontwikkelingsvoorsprong.nl

Cedin Jeugdzorg

<https://www.cedin.nl/>, b.vandijk@cedin.nl

ORTHOPEDEGOGIEK IN HET NIEUWS

■ NRC 5 mei 2021 **Kinderombudsvrouw Margrite Kalverboer**

Kinderen en jongeren komen er bekaaid vanaf in de adviezen van het Outbreak Management Team en de persconferenties van het kabinet, vindt Kinderombudsvrouw Margrite Kalverboer. “Het gaat voortdurend over de opening van winkels en terrassen, over fieldlabs en vaccinatiestrategieën, maar ondertussen mogen studenten in het mbo en hoger onderwijs nog maar een dag per week naar school en zitten leerlingen in het voortgezet onderwijs gemiddeld drie dagen per week thuis.”

<https://www.nrc.nl/nieuws/2021/05/05/weeg-de-belangen-van-scholieren-mee-a4042595>

■ Dagblad van het Noorden 8 mei 2021 **Laura Batstra**

Bestuurders zouden beter moeten stilstaan bij wat het betekent om arm te zijn, stelt Laura Batstra. Volgens haar kunnen de miljarden voor indirecte armoedebestrijding beter besteed worden aan het verhogen van de laagste inkomens.

Kinderen uit arme gezinnen doen weinig aan sport. Onderzoek van het Mulier Instituut wees afgelopen maand uit dat de miljoenen die de overheid jaarlijks uitgeeft om sportdeelname te bevorderen verdampen: minder dan de helft van de kinderen uit gezinnen met een laag inkomen sport iedere week, tegenover meer dan driekwart van de kinderen uit gezinnen met een hoog inkomen.

<https://www.dvhn.nl/meningen/Opinie/Laten-we-in-plaats-van-de-armen-de-beleidmakers-onder-de-loep-leggen-26819278.html>

■ 26 mei In Zorg en Welzijn **Steeds meer oog voor kind in gezin met meervoudige problematiek** door: Brenda Kluijver

Het lijkt voor de hand te liggen: als je ouders uit gezinnen met meervoudige en complexe problematiek helpt, dan help je automatisch ook de kinderen. Maar lang niet alle kinderen herstellen vanzelf na langdurige onrust en stress in het gezin, stelt universitair hoofddocent en GZ-psycholoog dr. Jana Knot-Dickscheit. De discussie over de problemen in de jeugdzorg is weer in volle gang: verschillende adviezen en rapporten gaan vanuit de branche richting Tweede Kamer. ‘Wat de jeugdzorg in het algemeen nu nodig heeft, geldt in het bijzonder voor gezinnen met complexe, meervoudige problematiek: integraal en domeinoverstijgend werken is noodzaak’, zegt Knot-Dickscheit.

‘Gemeenten komen steeds meer in de knel, ook met deze doelgroep. Het is een relatief kleine groep, maar wel een groep die veel vraagt. Lees hier meer:

<https://www.zorgwelzijn.nl/steeds-meer-oog-voor-kind-in-gezin-met-meervoudige-problematiek/>

■ 7 juni Trouw Elisa Kupers **OpinieOnderwijs**

Onderwijs vernieuwen? Geef eerst nieuwe docenten eens een fatsoenlijk contract. Mooie onderwijsplannen zijn gedoemd te mislukken zolang scholen beginnende docenten blijven weggagen, schrijft de Groningse hoofddocente onderwijskunde Elisa Kupers.

Merel van Vroonhoven, topbestuurder en basisschool-docent-in-opleiding, haalde bij het rondetafelgesprek over het Nationaal Programma Onderwijs een roze olifant uit haar tas (Trouw, 27 mei 2021). Die stond natuurlijk voor het lerarentekort: de geplande miljardeninjectie in het onderwijs is gedoemd te mislukken als er in de huidige situatie al te weinig docenten zijn.

Waar komt dat lerarentekort toch vandaan? Aan de populariteit van lerarenopleidingen ligt het niet: zowel voor het primair als het voortgezet onderwijs stromen al jaren steeds meer studenten in. Het probleem is dat ze na afronding van hun opleiding niet in het onderwijs blijven werken.

Voor het voortgezet onderwijs kent een dramatische uitstroom van nieuwe docenten: niet minder dan 26 procent vertrekt in de eerste vijf jaar na het afstuderen. Speciale begeleidingsprogramma’s voor startende docenten hebben het tij niet kunnen keren. Dat is niet alleen ongunstig in het licht van het lerarentekort, het is ook een enorme kapitaalvernietiging.

Lees hier meer <https://www.trouw.nl/opinie/onderwijs-vernieuwen-geef-eerst-nieuwe-docenten-eens-een-fatsoenlijk-contract~be722bba>

■ 7 juni **Kinderombudsvrouw Margrite Kalverboer: betrek kinderen bij alle beslissingen waar ze door hun ziekte mee te maken krijgen.**

In het rapport [#MijnZorgMijnZaak](#) komen kinderen aan het woord. Zij willen ruimte om gehoord te worden. En ze vragen om een betere uitleg en meer flexibiliteit van zorg- en onderwijsinstellingen. Kinderen willen dat artsen meer kijken naar de impact van de ziekte op hun leven.

De Kinderombudsman roept professionals en bestuurders in de zorg, het onderwijs en de sport op om met de aanbevelingen van kinderen en jongeren aan de slag te gaan.

Lees het rapport ‘Mijn zorg, mijn zaak’ op onze website: <https://lnkd.in/dPpqSUN>

■ 9 juni Dagblad van het Noorden: **Remo Mombarg**

De eerste editie van de Buitenspeelweek gaat woensdag

ORTHOPEDEGOGIEK IN HET NIEUWS

van start. Omdat kinderen tegenwoordig minder buiten spelen en activiteiten vanwege corona niet mogelijk zijn, is het vooral een moment om aandacht te vragen voor het belang van bewegen voor kinderen.

Buitenspeelrevolutie

Een buitenspeelrevolutie is hard nodig. De cijfers liegen er namelijk niet om. Tegenwoordig spelen kinderen veel minder buiten dan hun ouders en 15% van de kinderen speelt zelfs nooit buiten, stelt het goede doel 'Jantje Beton'. <https://www.dvhn.nl/groningen/Buitenspeeldag-Nee-buitenspeelweek-Want-door-corona-hebben-we-heel-wat-beweging-en-sociaal-contact-in-te-halen-26872086.html>

■ 12 juni Dagblad van het Noorden: **Elianne Zijlstra**

Herman (20) wilde foto's van zijn auto op de spoorwegovergang. Degnet (17) maakte al fietsend op autoweg N33 een filmpje. Beiden overleefden hun actie niet. "Jongeren zoeken grenzen op maar zien de gevaren niet."

Stoere activiteiten en *challenges*, sociale media staan er bol van en vooral jongeren zijn er gevoelig voor. "Alles draait om exposure. Je ziet de meest bizarre filmpjes rondgaan. Jongeren zijn in deze tijd van sociale media gewend dat veel mogelijk is", verklaart orthopedagoog Elianne Zijlstra van de RUG de vele risico's die pubers vaak onbedoeld nemen voor een coole film of foto.

<https://www.dvhn.nl/groningen/Fotos-maken-op-het-treinspoor-en-fietsen-en-filmen-op-een-autoweg.-Het-kostte-Herman-20-en-Degnet-17-het-leven.-Waarom-nemen-jongeren-zulke-grote-risicos-26874190.html>

■ DVHN 7 augustus 2021 Laura Batstra

Psycholoog Laura Batstra ontdekte per toeval dat veel noordelijke gemeenten onbewezen en vaak volslagen belachelijke behandelmethodes voor kinderen vergoeden. Ze roept gemeenten op om deze wanzorg niet langer te tolereren. Lees meer:

<https://dvhn.nl/meningen/Opinie/Gemeenten-bescherm-onze-jeugd-tegen-wanzorg-26976211.html>

■ Parool 24 september 2021

Kinderombudsvrouw Margrite Kalverboer: Pesten moet mogelijk strafbaar worden. De kindombudsvrouw zegt dat pesten mogelijk alleen kan worden bestreden door het strafbaar te stellen. Margrite Kalverboer komt met een groot onderzoek naar pestgedrag en constateert dat de gevolgen vaak worden onderschat. Momenteel is pesten zelf niet strafbaar. Hooguit kunnen pesters strafbare feiten plegen waarvoor ze vervolgd kunnen worden. "Misschien zijn pestprotocollen niet

genoeg en moet je wel toe naar een strafbaarheidsstelling van pesten," zegt Kalverboer daarover. "Dat is op zich nog steeds geen aanpak van het fenomeen, maar dan laat je wel zien hoe ernstig dit wangedrag is. Want de gevolgen van pesten zijn levensgroot."

De samenleving en de politiek lijken, na jarenlange discussies, nog altijd geen effectieve aanpak van pestgedrag te hebben. Dat baart Kalverboer grote zorgen. "De impact van pesten is enorm, terwijl dit wangedrag vaak juist wordt gebagatelliseerd wanneer het plaatsvindt," zegt ze in aanloop naar de Week tegen pesten. "Daar word je hard van, krijgt een slachtoffer dan te horen."

Lees hier meer: <https://www.parool.nl/nederland/kinderombudsvrouw-pesten-moet-mogelijk-strafbaar-worden~b24dc4d5/>

■ Dagblad van het Noorden 1 oktober 2021

Als uithuisplaatsing dreigt, is een advocaat geen redmiddel. Jeugdhulp moet gericht zijn op ouder én kind. *Opinie: Kinderen die mogelijk uit huis geplaatst worden en hun ouders zouden een betere rechtspositie moeten krijgen.* Onlangs verscheen een advies daarover van de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSJ), getiteld 'Jeugdbescherming in de toekomst'. Echter, een betere rechtsbescherming pakt het essentiële probleem van jeugdhulp en jeugdbescherming niet bij de wortel aan. Bijstand van een gespecialiseerde advocaat als een kind uit huis geplaatst dreigt te worden, is het eind en niet de start bij het voorkomen van zo'n maatregel. Voorkomen dat een kind uit huis moet, is pas als laatste een taak voor een advocaat. Meer kan worden bereikt door veel eerder met het kind zelf te gaan praten, zegt Jana Knot-Dickscheit. Dat moet centraal staan.

Lees hier meer: <https://www.linkedin.com/pulse/als-uithuisplaatsing-dreigt-een-advocaat-geen-moet-op-jana/?trackingId=crN%2Fdgr-8So6fswAk0w1kUA%3D%3D>

■ Volkskrant Magazine 16 oktober 2021.

De thuis-twijfel-moeder. Margot C. Pol (journaliste) besloot een jaar lang thuisblijfmoeder te worden en vrijwel tegelijkertijd sloeg de coronacrisis toe. Over die tijd schreef ze een boek en interviewde daarvoor tal van personen, waaronder Ortho collega Katrien Helmerhorst: Het is terug te vinden op https://www.volkskrant.nl/opvoeden/thuisblijven-met-de-kinderen-voor-wie-is-dat-eigenlijk-goed~bfb188e9/?utm_campaign=shared_earned&utm_medium=social&utm_source=copylink

Nieuwe publicatielijst met dank aan Prof. dr. E.J. Knorth

Op de gebruikelijke manier heb ik weer even een rondje langs de velden gemaakt en de publicatieoogst van het afgelopen half jaar van de basiseenheid Orthopedagogiek: Gedrag, Opvoeding en Kinderrechten (GOK) in kaart gebracht.

- Leipoldt, J. D. (2021). *Give me the environment that I need: The importance of social climate for the well-being of adolescents in therapeutic residential youth care*. Proefschrift Rijksuniversiteit Groningen (te verdedigen op 15 november 2021; promotoren: prof. dr. E.J. Knorth, prof. dr. A.T. Harder, dr. T. Rimehaug, prof. dr. H.W.E. Grietens; copromotor: dr. N.S. Kayed).
- Rip, J. (2021). *Foster care for unaccompanied refugee children: Assessment and evaluation of child and fostering factors, cultural matching, and placement success according to children, their foster carers, and guardians*. Proefschrift Rijksuniversiteit Groningen (te verdedigen op 2 december 2021; promotoren: prof. dr. mr. M.E. Kalverboer, prof. dr. E.J. Knorth, dr. W.J. Post; copromotor: dr. A.E. Zijlstra).
- Rip, J., Hasami, S., Post, W., Zijlstra, E., & Knorth, E.J. (2021). Perspectives of unaccompanied refugee children, their foster carers and guardians on placement success: Which factors predict multi-informant discrepancies? *Children and Youth Services Review*, 128, 1-13. doi:10.1016/j.childyouth.2021.106106
- Rip, J., Zijlstra, E., Post, W., Kalverboer, M., & Knorth, E.J. (2021). Proximité culturelle entre enfants réfugiés non accompagnés et leurs parents d'accueil aux Pays-Bas: Points de vue sur la réussite du placement. *Revue Internationale de l'Éducation Familiale*, 49(1), in press.
- Eenshuistra, A., Harder, A.T., & Knorth, E.J. (2021). Professionalizing care workers: Outcomes of a 'Motivational Interviewing' Training in residential youth care. *Residential Treatment for Children and Youth*, 38(3), 248-268. doi:10.1080/0886571X.2020.1739597
- Harder, A.T., Eenshuistra, A., & Knorth, E.J. (2021). Feeling better: Experiences and needs of adolescents and professionals regarding their mentoring relationship in residential youth care. *Child and Youth Care Forum*. pp. 1-19. doi:10.1007/s10566-021-09645-x
- López López, M., Middel, F., Bouma, H., Knorth, E.J., & Grietens, H. (2021). El sistema de protección holandés: Hitos y transformaciones recientes para fortalecer la prevención del maltrato infantil. In M. López López, H. Paredes Dávila, & B. Vizcarra Larrañaga (Eds.), *El futuro de los sistemas de protección infantil en América Latina y Europa: Lecciones e impactos*. Mexico City: UNAM Publicaciones, in press.
- López López, M., Paredes Dávila, H., & Vizcarra Larrañaga, B. (Eds.) (2021). *El futuro de los sistemas de protección infantil en América Latina y Europa: Lecciones e impactos*. Mexico City: UNAM Publicaciones, in press.
- Valencia Corral, N.O., López López, M., & Frías Armenta, M. (2021). Children in residential care in México: Understanding profiles, trajectories and outcomes. *Child and Family Social Work*. 1-11. doi:10.1111/cfs.12862
- Seddighi, H., Yousefzadeh Faal Daghati, S., López López, M., Sajjadi, H., Vemeghi, M., Rafiey, H., & Khankeh, H. (2021). Disaster Risk Reduction in Iranian Primary and Secondary School Textbooks: A Content Analysis. *Disaster Medicine and Public Health Preparedness*. 1-9. doi:10.1017/dmp.2021.161
- Seddighi, H., Sajjadi, H., Yousefzadeh, S., López López, M., Vameghi, M., Rafiey, H., & Khankeh, H. (2021). School-based education programs for preparing children for natural hazards: A systematic review. *Disaster Medicine and Public Health Preparedness*. 1-13. doi:10.1017/dmp.2020.479
- González Álvarez, R.V., Ten Brummelaar, M., Orwa, S., & López López, M. (2021). 'I actually know that things will get better': The many pathways to resilience of LGBTQIA+ youth in out-of-home care. *Children & Society*. 1-15. doi:10.1111/chso.12464
- San Román, B. (Ed.), Ten Brummelaar, M., López López, M., & Zijlstra, E., et al. (2021). *From protection to inclusion: A Handbook for teachers on children in alternative care and adopted children*. Barcelona: Autonomous University of Barcelona [Commissioning body: European Commission] (ISBN 978-84-123113-3-4).
- San Román, B. (Ed.), Ten Brummelaar, M., López López, M., Zijlstra, E., et al. (2021). *From protection to inclusion: Identifying the challenges*. Barcelona: Autonomous University of Barcelona [Commissioning body: European Commission]. doi:10.13140/RG.2.2.31719.98729

- San Román, B. (Ed.), De Haan, A., Keij, M., López López, M., Zijlstra, E., Ten Brummelaar, M., & Van Os, C. (2021). *Van bescherming naar inclusie: Een handboek voor leerkrachten over uithuisgeplaatste kinderen en geadopteerde kinderen*. Barcelona: Autonomous University of Barcelona [Commissioning body: European Commission].
  - Knorth, E.J., & Harder, A.T. (2021). Residential care for children and youth in the Netherlands: High difficulties in low lands. In J.K. Whittaker, L. Holmes, J.F. Del Valle, & S. James (Eds.), *Revitalizing residential care for children and youth: Cross-national trends and challenges*. New York: Oxford University Press (accepted).
  - Mc Intyre, K., Lanting, P., Deelen, P., Wiersma, H. H., Vonk, J.M., Ori, A.P.S., Jankipersadsing, S.A., Warmerdam, R., Van Blokland, I., Boulogne, F., Dijkema, M.X.L., Herkert, J.C., Claringbould, A., Bakker, O., Lopera Maya, E.A., Bültmann, U., Zhernakova, A., Reijneveld, S.A., Zijlstra, E., ... Franke, L. (2021). Lifelines COVID-19 cohort: Investigating COVID-19 infection and its health and societal impacts in a Dutch population-based cohort. *BMJ Open*, *11*(3), 1-21. doi:10.1136/bmjopen-2020-044474
  - Poppelaars, M., Lichtwarck-Aschoff, A., Otten, R., & Granic, I. (2021). Can a commercial video game prevent depression? Null results and whole sample action mechanisms in a randomized controlled trial. *Frontiers in Psychology*, *11*, 1-17. doi:10.3389/fpsyg.2020.575962
  - Griffioen, N., Scholten, H., Lichtwarck-Aschoff, A., Van Rooij, M., & Granic, I. (2021). Everyone does it—differently: A window into emerging adults' smartphone use. *Humanities and Social Sciences Communications*, *8*(1), 1-11. doi:10.1057/s41599-021-00863-1
  - Cents-Boonstra, M., Lichtwarck-Aschoff, A., Lara, M.M., & Denessen, E. (2021). Patterns of motivating teaching behaviour and student engagement: A microanalytic approach. *European Journal of Psychology of Education*, 1-29. doi:10.1007/s10212-021-00543-3
  - Wols, A., Hollenstein, T., Lichtwarck-Aschoff, A., & Granic, I. (2021). The effect of expectations on experiences and engagement with an applied game for mental health. *Games for Health Journal*. 1-13. doi:10.1089/g4h.2020.0115
  - Paap, M.C.S., Hummelen, B., Braeken, J., Arnevik, E.A., Walderhaug, E., Wilberg, T., Berghuis, H., Hutsebaut, J., & Pedersen, G. (2021). A multi-center psychometric evaluation of the Severity Indices of Personality Problems 118 (SIPP-118): Do we really need all those facets? *Quality of Life Research*, *30*(2), 567-575. doi:10.1007/s11136-020-02654-8
  - Leipoldt, J. D., Harder, A. T., Kayed, N. S., Knorth, E. J., & Rimehaug, T. (2021). The mediating role of social climate in the association of youth and residential service characteristics and quality of life. *American Journal of Orthopsychiatry* (in press).
  - Ruijsenaars, A.J.J.M., Van Luit, J.E.H., Van Lieshout, E.C.D.M., & Kroesbergen, E.H. (2021). *Handboek dyscalculie en rekenproblemen: Een dynamisch ontwikkelingsperspectief*. Rotterdam: Lemniscaat [ISBN 978-90-477-1397-5] (526 pag.).
- Meer publicaties:**
- Is er toekomst voor ADHD?? stelde Prof. Dr. Laura Batstra:
‘Ik denk het eigenlijk niet. En dat mocht ik uitgebreid toelichten in een artikel in het juni-nummer 2021 van De Psycholoog, het tijdschrift van het Nederlands Instituut van Psychologen (NIP).
<https://drukenkwars.nl/wp-content/uploads/2021/06/DePsycholoogJuni2021.pdf>
  - Anke de Boer, Sanne van Esch & Annette van der Putten. (2021) Orthopedagogiek: Onderzoek en Praktijk jg. 60 nr4 (163-178): Verschillende vormen van onderwijs en dagbesteding: motieven en tevredenheid van ouders met een kind met ernstige en meervoudige beperking.

‘Brown bag research seminars of the Nieuwenhuis Institute for Educational Research’

De onderzoeksgemeenschap binnen het Nieuwenhuis Instituut voor Onderwijsonderzoek gaat nauwer samenwerken. Deze omvat alle onderzoek uitgevoerd door medewerkers en promovendi op het gebied van:

- Inclusief en Speciaal Onderwijs
- Kinder- en gezinswelzijn
- Onderwijs in Cultuur
- Jeugd Studies
- Pedagogiek en effectiviteit van de lerarenopleiding
- Effectiviteit van onderwijs

Hoewel het gezamenlijk onderzoek zeer positief wordt beoordeeld, weet men niet goed wat er speelt binnen elk onderzoeksveld en mist men daardoor wellicht potentiële samenwerkingskansen en/of mogelijkheden

om van en met elkaar te leren. Daarom is er besloten om de ‘brown bag research seminars’ van het Nieuwenhuis Instituut voor Onderwijsonderzoek te starten

Deze worden in principe georganiseerd op de laatste dinsdagen van elke maand, sinds september 2021, van 12 tot 13 uur (max).

De eerste lezing in de reeks werd gehouden op dinsdag 28 september vanuit de onderzoeksgroep ‘Onderwijs in Cultuur’ en had als titel

“Waarom zijn er regionale verschillen in het aanbod van basisonderwijs? Historische perspectieven op kwalitatieve en kwantitatieve gegevens” door Prof. Johannes Westberg.

De naam ‘brown bag research seminar’ is gebruikt om aan te geven dat het de bedoeling is dat de deelnemers een eigen lunch meenemen (in een brown bag).

Orthopedagoog Marjolijn Rijskamp

Toen ik in 2011 afstudeerde als orthopedagoog wist ik eigenlijk nog helemaal niet goed wat ik kon verwachten van een loopbaan als orthopedagoog. Ik had een mooie stage gehad als orthopedagoog bij Stichting MJD en rolde direct na mijn studie in een functie als beleidsmedewerker Zorg, waarbij ik mij bezig hield met de ontwikkeling en implementatie van hulpverleningsmethodes en de meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld.

Mijn baan zorgde voor veel mooie uitdagingen, maar ik miste het directe contact met ouders en kinderen. Het was de periode na de economische crisis en er waren heel weinig vacatures beschikbaar voor orthopedagogen. Ik was nog jong en was nog volop bezig mijzelf beter te leren kennen. Ik besloot om een idee, dat ik al lang in mijn hoofd had, uit te voeren, namelijk mijn wens om voor langere tijd au pair te zijn in het buitenland. Ik belandde in een Nederlands artsengezin in Australië met vijf kinderen en een mede-au pair. Vier maanden lang leerde ik wat er komt kijken bij het reilen en zeilen van een groot gezin met jonge kinderen. Een fantastische ervaring in the outback, tussen kangeroes, emoes en eindeloze uitzichten.

Out of the box

Bij terugkomst in Nederland was de banenmarkt nog weinig veranderd. Ik besloot mijn geluk te zoeken in de randstad, met het gevoel dat ik later altijd weer terug kon keren naar het noorden, waar ik geboren en getogen ben. Ik wist dat ik goed was in organiseren, nieuwe dingen ontwikkelen en een grote liefde voor het werken met mensen. In een periode van zes jaar heb ik daarvoor allerlei verschillende banen gehad, waar ik mijn achtergrond als gedragswetenschapper heb ingezet. Ik heb gewerkt als projectcoördinator van een talentenprogramma bij een grote kinderopvangorganisatie (nooit gedacht dat ik met een groep van 30 kinderen zou gaan skiën), ik heb lesmodules geschreven en gegeven voor een interculturele weekendschool (over persoonlijk leiderschap), ik heb gewerkt aan het stimuleren van bewonersparticipatie in een multiculturele wijk (letterlijk de wijk in, mensen aanspreken, trainen en begeleiden) en als vrijwilligerscoördinator bij een grote milieuoorganisatie (waarbij ik samen met vele vrijwilligers een rechtszaak heb gevoerd en gedeeltelijk gewonnen tegen de Nederlandse staat in het kader van luchtkwaliteit in grote steden).

Ik kwam er achter dat de kennis en vaardigheden die je opdoet tijdens de opleiding orthopedagogiek breed inzetbaar zijn. En hoewel ik niet als orthopedagoog werkte deed ik wel veel belangrijke werkervaring op. Ik was bijvoorbeeld doodsbenuwd om voor een groep te staan om iets te presenteren. Maar omdat dit steeds

terug bleef komen in het werk wat ik deed, werd ik er steeds beter in en kwam ik er zelfs achter dat ik het heel leuk vind om te doen.

Terugkeer naar het werkveld

Ondanks alle mooie werkervaringen waren er ook nadelen. Ik voelde dat ik te ver van mijn eigen persoonlijke interesses was komen te staan; de ontwikkeling van kinderen en hun ouders en het op maat kunnen werken met mensen. Ik rolde, door meerdere factoren die tegelijkertijd bij elkaar kwamen, in een burn-out, waarbij ik last had van depressieve klachten en angstklachten. Ik keerde terug naar het noorden en dankzij een begripvolle werkgever, die mij tijd gaf om te herstellen en te re-integreren in het werkveld van de orthopedagogiek, ben ik er goed uitgekomen.

Met behulp van een loopbaanpsycholoog leerde ik wat ik belangrijk vind in mijn werk (hier kon ik de vruchten plukken van de vele soorten werkervaring). Zo wist ik dat ik een grote mate van zelfstandigheid en variëteit prettig vind in mijn werk, zodat ik uiting kan geven aan mijn brede interesses. Ik merkte in het doen van diagnostiek en behandeling dat ik zowel uiting kon geven aan mijn analytische vaardigheden als op maat werken

met kinderen en ouders. Ik vind het bijzondere aan het werk als orthopedagoog dat jijzelf het instrument bent. Jouw kennis, vaardigheden, ervaringen en creativiteit maken dat je een cliënt kan helpen. Een combinatie tussen hoofd, hart en handen. Ik ben blij dat ik dat nu dagelijks mag inzetten: na een werkervaringsplek bij Basic Trust (een praktijk in Groningen gespecialiseerd in trauma en hechtingsproblemen) besloot ik als ZZP'er aan de slag te gaan. Inmiddels ben ik als zelfstandig orthopedagoog verbonden aan twee praktijken: Basic Trust en KleurSpel (een praktijk voor vaktherapie waarbij ik vaktherapeuten ondersteun bij vragen) en geef ik in mijn eigen praktijk mindfulness trainingen aan kinderen.

Mindfulness voor kinderen

Tijdens mijn burn-out heeft een aantal dingen mij heel goed geholpen. Behalve veel wandelen, zwemmen, geduld en om hulp vragen, hebben mindfulness, Acceptance and Commitment Therapy (ACT) en cognitieve gedragstherapie (CGT) mij ondersteund om weer grip te krijgen op mijn klachten. Met mindfulness was ik al langere tijd bezig en ik wilde eigenlijk niets liever dan mindfulnessstrainer voor kinderen worden. Maar ik vond het ook spannend; was dit binnen de jeugdzorg wel geaccepteerd? Stonden ouders en kinderen hier ook voor open?

Gelukkig waren er inmiddels meerdere onderzoeken gepubliceerd over de effecten van mindfulnessstraining bij kinderen. Susan Bögels, psychotherapeut en als hoogleraar verbonden aan de Universiteit van Amsterdam, heeft meerdere effectonderzoeken gedaan naar de door haar ontwikkelde mindfulnessstraining (MYmind) voor kinderen met ADHD en hun ouders (Bögels, 2019). Uit het onderzoek van Van der Oord, Bögels en Peijnenburg (2012) kwam naar voren dat ouders en leerkrachten een afname van ADHD-symptomen bij het kind rapporteerden. Daarnaast lieten ouders een afname in hun eigen ADHD-symptomen zien, als ook een afname in stress en overreageren in het ouderschap (Van der Oord, Bögels & Peijnenburg, 2012). In vervolgonderzoek met een groter aantal respondenten namen, volgens de ouders, internaliserende en externaliserende problemen af bij de kinderen en waren de executieve functies verbeterd (Bögels e.a., in voorbereiding).

In het onderzoek van Nanninga & Sizoo (2012) over mindfulnessstraining bij kinderen met autisme laten de resultaten een significante verbetering zien op angst- en stemmingsklachten. Bovenstaande onderzoeken laten zien dat er steun is voor het uitvoeren van mindfulnessstraining bij kinderen en jongeren en dat er verder onderzoek gedaan moet worden naar de effectiviteit van de mindfulnessstraining bij kinderen en ouders.

Ik ben zelf een opleiding tot mindfulnessstrainer gaan doen bij Eline Snel in de methode 'Aandacht werkt!' en

na de opleiding met groepen van 4 tot 6 kinderen aan de slag gegaan in de leeftijd van 6-12 jaar. In de training komen op een speelse manier verschillende onderwerpen aan bod, zoals het richten van de aandacht (op de adem, op het lichaam, op geluiden) en het oefenen in een nieuwsgierige, open houding naar wat zich op dit moment voordoet (bijvoorbeeld gevoelens of lichamelijke sensaties). De inhoud van de training komt overeen met wat Bishop en anderen (2004) schrijven over de definitie van mindfulness. Zij onderscheiden twee componenten. Ten eerste de zelfregulatie van de aandacht, waarbij je de aandacht gericht houdt op de directe ervaring (de adem), waardoor gedachten, gevoelens en lichamelijke sensaties opgemerkt kunnen worden in ons bewustzijn. Hier komt ook "schakelen" bij kijken, namelijk door de aandacht weer terug te brengen naar de adem als je een gedachte of gevoel hebt opgemerkt.

Het tweede component is een nieuwsgierige, open en accepterende houding naar de ervaring zoals die zich op dit moment voor doet. Baer (2003) noemt exposure (het zonder oordeel observeren van bepaalde (mentale) stimuli die je ervaart, zoals spanning), verandering van gedachtepatronen (door te leren dat gedachten 'maar' gedachten zijn, gedachten niet de waarheid zijn en slechts van tijdelijke aard), zelfregulatie en acceptatie als veronderstelde werkzame elementen van mindfulness dat kan leiden tot gedragsverandering.

In mijn eigen mindfulness groepen heb ik ervaren dat kinderen het prettig vinden om handvatten te krijgen voor angst, boosheid, verdriet en bange gedachten en hierover ervaringen met elkaar uit te wisselen. Deze uitwisseling lijkt voor de kinderen een normaliserend effect te hebben met betrekking tot het ervaren van

negatieve gevoelens en gedachten. De meditatieoefeningen worden door ongeveer de helft van de kinderen als saai ervaren en tegelijkertijd geven ze aan dat ze er rustig van worden. De andere helft geeft aan dat ze de meditatieoefeningen fijn vinden om te doen.

Het oefenen thuis wordt niet door elk kind/gezin gedaan of volgehouden, vaak door drukte in het gezinsleven. Ouders noemen als belangrijkste gevolg van de training een afname in boze buien bij hun kind. Door het geven van de trainingen heb ik ontdekt dat veel ouders geïnteresseerd zijn in wat mindfulness in hun gezinsleven en bij de ontwikkeling van hun kinderen kan betekenen en dat mindfulness kan helpen in het ontwikkelen van basisvaardigheden bij kinderen in het omgaan met gedachten, gevoelens en prikkels.

Ik ben ontzettend blij en dankbaar voor de terugkeer naar ons mooie werkveld en ook voor alle andere ervaringen die ik heb opgedaan op de weg daar naar toe. Op naar nog veel leerzame jaren!

Marjolijn Rijskamp
www.mindnature.nl

Literatuur

Baer, R.A. (2003). Mindfulness training as clinical intervention: a conceptual and empirical review. *Clinical Psychology: Science and Practice*, 10, 125-143.

Bishop, S.R., Lau, M., Shapiro, S., Carlson, L., Anderson, N.D., Carmody, J., Segal, Z.V., et al. (2004). Mindfulness: a proposed operational definition. *Clinical Psychology: Science and Practice*, 11, 230-241.

Bögels, S.M. (2019). *MYmind Mindfulness voor kinderen en jongeren met ADHD en hun ouders*. Amsterdam: Uitgeverij LannooCampus

Bögels, S.M., Oort, F.J., Potharst, E., van Roosmalen, R., Williams, J.M.G. & de Bruin (in voorbereiding). Mindfulness for children and adolescents with ADHD and parallel mindful parenting for their parents ('MYmind') reduces child, paternal and maternal attention- and hyperactivity/impulsivity problems up to 1 year after training.

Nanninga, H.R, Sizoo, B.B. (2012). Effectiviteit van mindfulnessstraining bij kinderen met een autismespectrumstoornis, een pilotstudie. *Wetenschappelijk Tijdschrift Autisme*, 3, 75-84

Oord, S. Van der, Bögels, S.M., & Peijnenburg, D. (2012). The effectiveness of mindfulness training for children with ADHD and mindful parenting for their parents. *Journal of Child and Family Studies*, 19, 157-174.

Staff meeting

Op 7 september in de middag vond de startbijeenkomst van het academisch jaar van de twee basiseenheden orthopedagogiek plaats in de Snijderszaal. In het eerste uur was er onder andere volop ruimte voor een warm welkom van alle nieuwe collega's en gaf Mónica Lopez Lopez een bevolgen lezing over internationaliseringsmogelijkheden en dan in het bijzonder over de mogelijkheid van het aanvragen van PhD scholarships, een samenwerking van RuG en de Mexican Council for Science & Technology (CONACYT).

Zie: <https://www.rug.nl/about-ug/profile/internationalization/global-focus/latin-america/conacyt-full-phd-scholarships>

Voor het tweede deel van de startbijeenkomst werd de Snijderszaal verlaten en togen we naar de tuin en schoolplein achter het Nieuwenhuisgebouw. Het prachtige weer en de buitenlucht maakten dat het ijsje, dat Miranda Cazemier van den Berg voor iedereen had verzorgd, extra goed smaakte. Omdat we elkaar i.v.m. COVID lang niet meer hadden gezien en er dus ook nieuwe medewerkers aanwezig waren, was het tijd voor social talk en nadere kennismaking. Dit allemaal onder begeleiding van Anke de Boer, die een leuk spel had bedacht met prikkelende vragen (bijv. 'Waar kijk je dit jaar naar uit en waar zie je tegenop?').

Wendy Post werd uitgeluid als voorzitter van de Basiseenheid: Gedrag, Opvoeding en Kinderrechten. Anna Lichtwarck-Aschoff sprak haar dank uit voor de ondersteuning, die zij van Wendy mocht ervaren bij het overnemen van het voorzitterschap. Jana Knot-Dickscheit zorgde voor een luchtige noot door alles een beetje van een grappige kant te bekijken en Annette van der Putten zorgde tijdens haar dankwoord aan Wendy met een prachtig citaat uit het boek 'De jongen, de mol, de vos en het paard' voor een mooie en waardige afsluiting van de middag.

Yorneo, thuis in opvoeden en opgroeien.

Werk jij oplossingsgericht en betrek je daar graag het hele systeem van de cliënt bij om jeugd te laten (op)bloeien? Wil jij gezinnen en jongeren helpen veerkrachtiger te worden? Dan zijn wij op zoek naar jou! We zoeken in verband met uitbreiding van het MST team een:

Ambulant Hulpverlener A – MST Multi Systeem Therapeut

Locatie: Papenvoort

Uren per week: 36

Wat ga je doen?

Je voert de behandeling MST (Multi Systeem Therapie) uit. Als lid van dit resultaatverantwoordelijke team, ben jij in staat zelfstandig en in teamverband te functioneren. Jij behandelt cliëntsystemen die zijn aangemeld volgens de MST methodiek, met oog voor processen rondom onveiligheid, problematiek op meerdere domeinen, (verbale en of fysieke agressie, schoolproblemen, politiecontacten en of drugsgebruik), motivatieproblemen en een langdurige hulpverleningsgeschiedenis. Je hebt affiniteit en ervaring met de doelgroep van MST (Jongeren tussen 10-18 jaar met ernstige gedragsproblemen waar een groot risico is op uithuisplaatsing). Doel van de MST behandeling is om uithuisplaatsing te voorkomen en / of jongeren die uit huis geplaatst zijn weer naar huis te laten gaan en daar op te groeien. In je ontwikkeling en opleidingstraject als MST therapeut maak je je behandelinterventies eigen o.a. CGT, relatietherapie, traumaverwerking, interventies m.b.t. verslaving en werk je veel met experimentele technieken. Daarnaast ben je analytisch, sterk in het creëren van werkelaties, doortastend, gedreven en kunt in 'problemen' kansen en uitdagingen zien. Je spreekt en schrijft Engels op een voldoende niveau met uitleg.

Als ambulant hulpverlener MST kom je meerdere malen per week in de thuissituatie en betrek je in overleg met de ouder(s) ook anderen bij de behandeling, zoals bijvoorbeeld familieleden, de jeugdagent, de vriendengroep, de voetbaltrainer. Je werkt samen met ouder(s) en hun sociaal netwerk aan het verbeteren van de relaties met vrienden, school en buurt met als doel om recidive en uit huis plaatsing te voorkomen. Voor meer informatie over het programma MST, zie <https://www.multisysteemtherapie.nl/wat-is-mst/wat-is-mst/>

Samen met de teamleden en de supervisor/gedragswetenschapper wordt wekelijks casuïstiek besproken. Er wordt desgewenst ook buiten kantooruren en in weekenden gewerkt. Het MST-team heeft een 24 uur-bereikbaarheidsdienst waarbij elke therapeut een keer per maand de bereikbaarheidsdienst een week vormgeeft.

Een verplichting voor het uitoefenen van de functie is het volgen van een 5-daagse MST opleiding, en het volgen van boosters 4 x per jaar.

Wat neem je mee?

- Een relevante afgeronde HBO+ en of WO opleiding;
- Een afgeronde registratie als Jeugd- en Gezinsprofessional bij SKJ;
- Een afgeronde IAG- of systeemopleiding is een pre;
- Ervaring in het benaderen van de cliënt vanuit een systemisch perspectief;

- Ervaring in het ambulant begeleiden en een behandeling bieden in gezinnen;
- Enkele jaren relevante werkervaring in een vergelijkbare functie;
- Zelf keuzes durven te maken en hierop aanspreekbaar zijn, anderzijds vind je het leuk om samen met team te sparren en samen de verantwoordelijk te dragen voor het succes van de behandeling;
- Reflectievermogen en bereidheid te leren van je eigen ervaringen, collega's en een meerwaarde zien in de hoge mate van deskundigheidsbevordering vanuit MST-Nederland;
- Optimistisch en pragmatische instelling;
- Persoonlijk leiderschap;
- In bezit van rijbewijs en auto en bereidheid om op onregelmatige tijden te werken.

Wat bieden wij jou?

- Je werkt in een resultaatverantwoordelijk team, waarin collega's samenwerken en elkaar versterken in het deskundig en doelgericht werken;
- Korte communicatielijnen;
- Compensatie uren voor de bereikbaarheidsdiensten;
- Salariëring volgens schaal 10 van de CAO Jeugdzorg;
- Persoonlijke groei door het volgen van opleidingen, wekelijkse supervisie en consultatie en boosters en nieuwe ontwikkelingen;
- Flexibele, eigen verantwoordelijkheid agendavoering (waarbij geen 9-17 mentaliteit is);
- Grote mate van zelfstandig werken;
- Eindejaarsuitkering van 8,3%;
- Goede pensioenregeling.

Over ons

Yorneo, specialist in opvoeden en opgroeien in Drenthe, zet zich in voor het hervinden van evenwicht in het systeem van opvoeders en hun kinderen om de ontwikkeling van het kind te verbeteren en te versterken. We bieden verschillende hulpvormen voor ouders, kinderen/jongeren en professionals. Afhankelijk van de hulpvraag vindt de behandeling thuis, in de eigen vertrouwde omgeving, of op locatie plaats. Voor sommige kinderen is behandeling in een Medisch Orthopedagogisch Centrum (MOC) mogelijk. En als thuis wonen (tijdelijk) echt niet meer gaat, helpen we met Gezinshulpverlening met Verblijf (GmV) of tijdelijk of langdurig verblijf in een pleeggezin of gezinshuis.

Solliciteren

Ben je enthousiast geworden en wil je graag bij ons werken? Stuur dan jouw motivatiebrief voorzien van CV naar sollicitatie@yorneo.nl.

Wil je eerst meer weten over de functie? Neem contact op met Marion Laanstra op nummer 06-12419662.